

IZ NAŠIH ENOT

V Sloveniji vaja Jadranski udar

IZPOSTAVLJAMO

Marjan Šarec

novi obrambni minister

Marko Pišlar

PONOSNI NA SAMOSTOJNOST IN NEODVISNOST

Republika Slovenije je pred 31 leti postala formalno neodvisna država, saj je 25. junija 1991 takratna slovenska skupščina sprejela temeljna dokumenta slovenske osamosvojitve, in sicer Deklaracijo o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije in Temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije. Slutnje, da pot v samostojnost in neodvisnost države ne bodo tlakovali le za pogajalsko mizo, so že slab mesec prej kot uvod v poznejšo osamosvojitveno vojno naznanili pekrski dogodki, ko se je močnejša in številčnejša Jugoslovanska ljudska armada odločila orožje uperiti proti šibkejšim pripadnikom nastajajoče Slovenske vojske in civilistom. Desetdnevna vojna za Slovenijo, ki se je začela 27. junija, pa je potrdila, da samostojnosti ne bo mogoče doseči po mirni poti in brez prelivanja krvi. Razlogov za praznovanje te pomembne in častitljive prelomnice v zgodovini slovenskega naroda je še vedno veliko. Na vse dosežke preteklih treh desetletij smo kot narod lahko upravičeno ponosni, saj je Slovenija postala prepoznavna in enakopravna v mednarodni skupnosti ter članica vseh najpomembnejših varnostnih, mednarodnopolitičnih ter gospodarskih organizacij na svetu. Slovenija se na začetku četrtega desetletja samostojnosti in neodvisnosti kot ves svet spopada s številnimi izzivi, ki so posledica okrevanja po hudi zdravstveni krizi zaradi epidemije covid-19 in energetske ter posledično gospodarsko-finančne krize, ki ju vse bolj pogloblja uničujoča vojna na vzhodu stare celine.

Foto Tadej Krese

4 MARJAN ŠAREC NOVI OBRAMBNI MINISTER

Prevzem poslov
na obrambnem
ministrstvu

10 POZITIVNA OCENA PREMIČNI VOJAŠKI BOLNIŠNICI

V Slovenski Bistrici
preverjanje končnih
operativnih zmogljivosti

20 V SLOVENIJI DESETI JADRANSKI UDAR

Na mednarodni vaji
usposabljanje kontrolorjev
združenih ognjev

5 MINISTRI O PRIPRAVAH NA NATOV VRH V MADRIDU

Minister Šarec na
srečanju Natovih
obrambnih ministrov

14 CIVILNA ZAŠČITA ZMOGLJIVOSTI PREDSTAVILA NA PTUJU

Osma izvedba
Bogatajevih dni zaščite
in reševanja

44 PO POTEH SOŠKE FRONTE

Park vojaške zgodovine
pripravil čezmejno
študijsko ekskurzijo

6 V VEŠČINSKEM CENTRU ZADOVOLJNI Z USPOSABLJANJEM PO NOVEM KONCEPTU

Pogovor
s podpolkovnikom
Jurijem Raduho

18 30 LET CELJSKIH VITEZOV

Na celjskem gradu
slovesno ob jubileju
20. pehotnega polka

MARJAN ŠAREC NOVI OBRAMBNI MINISTER

BESEDILO Marko Pišlar, FOTO Bruno Toič

Na Ministrstvu za obrambo je v četrtek, 2. junija, potekala primopredaja poslov med nekdanjim ministrom za obrambo mag. Matejem Toninom in novim obrambnim ministrom Marjanom Šarcem. V novi ekipi ministra Šarca sta funkciji državnega sekretarja na Ministrstvu za obrambo prevzela dr. Damir Črnčec in Rudi Medved.

Minister Šarec je ob prevzemu poslov povedal, da sta se z nekdanjim ministrom temeljito pogovorila o postopkih, ki tečejo na ministrstvu, in o prihodnosti. Predhodniku se je zahvalil za vodenje obrambnega resorja v zadnjih dveh letih, ki so ga zaznamovali turbulentni in nepredvideni dogodki. Minister Šarec je izpostavil, da ga z novo ekipo čaka na področju zaščite in reševanja ter v Slovenski vojski veliko izzivov. Med prednostnimi nalogami je izpostavil zlasti ustavitev odhoda kadra. Ob tem je dodal, da bodo prakse, ki so se pokazale kot dobre, nadaljevali. Minister je poudaril, da se bo po svojih najboljših močeh trudil za dobre medsebojne odnose v kolektivu in državi, saj je moto ministrstva delovati v dobro Slovenije. »Tukaj smo zato, da je naša država stabilna ter da se državljanke in državljani počutijo varne,« je še končal Šarec.

Dosedanji minister Tonin je nasledniku najprej čestital za imenovanje in mu zaželel uspešno delo. Povzel je glavne poudarke dela svoje ekipe. Med njimi je izpostavil, da jim je na področju kadrov v zadnjih dveh letih uspelo v Slovensko vojsko privabiti večje število pripadnikov, kar pa ob rednem odhodu kadra iz obrambnega sistema še vedno ne zadostuje. Svojemu

nasledniku je predstavil stanje glede posodabljanja. V povezavi z zaščito in reševanjem je novega ministra zaprosil, naj nadaljujejo evropske projekte, v okviru katerih bo v prihodnjih letih na razpolago 70 milijonov evrov evropskega denarja za prenovo sistema zaščite in reševanja. Tonin je med dosežki ministrov izpostavil tudi ustanovitev Uprave Republike Slovenije za vojaško dediščino, ki je nov organ v sestavi ministrstva. Z naslednikom sta izmenjala stališča glede razmer v Ukrajini in se pogovorila o projektih, ki še niso bili končani. Ob koncu mandata se je za požrtvovalnost in trdo delo zahvalil vsem sodelavcem, saj jim je s skupnimi močmi uspelo uresničiti številne projekte.

Ministra po podpisu zapisnika ob predaji poslov

MINISTRI O PRIPRAVAH NA NATOV VRH V MADRIDU

BESEDILO SSK, FOTO Nato

Minister za obrambo Republike Slovenije Marjan Šarec se je 16. junija v Bruslju udeležil srečanja obrambnih ministrov zveze Nato. V ospredju razprav so bili vojna v Ukrajini, krepitev odračalne in obrambne države zaveznitva ter vlaganja v obrambo. Srečanje je potekalo v duhu priprav na Natov zgodovinski vrh, ki bo potekal 29. in 30. junija v Madridu.

Na začetku zasedanja so se ministri sestali s partnerji iz Finske, Švedske, Gruzije, Ukrajine ter z visokim predstavnikom Evropske unije za zunanjo in varnostno politiko. Ministri so izrazili pričakovanje, da se bosta Finska in Švedska čim prej pridružili zaveznitvu. »Prav vstop teh držav kaže, kako sta se varnostna in geostrateška situacija spremenili,« je povedal minister Šarec ter ob tem izpostavil pomen krepitev partnerskega sodelovanja v splošnem, še zlasti pa je opozoril na pomen sodelovanja med Natom in Evropsko unijo.

Na zasedanju Severnoatlantskega sveta so se obrambni ministri strinjali glede potrebe po nadaljnji krepitevi ter prilagoditvi odračalne in obrambne države zaveznitva. Govorili so tudi o pravični delitvi bremen med zavezniki. Izpolnjevanje valizanske zaveze v celoti ostaja prednostna naloga članic, zagotavljanje ustreznih finančnih virov pa je pomembno tudi zaradi zaostrenih varnostnih razmer. Minister Šarec je glede odračalne države posebej poudaril pomen enotnosti ter da

Zasedanja obrambnih ministrov
Nata se je prvič kot novi
obrambni minister udeležil
Marjan Šarec.

morajo biti zavezniški ukrepi preventivni in ne smejo voditi k še večjemu stopnjevanju vojne. Slovenija prispeva k odvrčanju in obrambi zaveznitva ter ostaja zavezana k dvigu obrambnih izdatkov. »Nikakor ne nameravamo zmanjševati sredstev za obrambo, vendar bomo razpravljali o tem, za kaj bodo sredstva porabljena. Ta moramo uporabiti tako, da bomo z njimi prispevali k izboljšanju pripravljenosti Slovenske vojske in kredibilnosti Slovenije znotraj zaveznitva,« je poudaril Šarec ter ob tem dodal, da je zaradi krepitev varnosti na vzhodnem krilu zaveznitva Slovenija tudi del nove Natove aktivnosti okrepljene pozornosti na Slovaškem. Slovenija sicer že več let sodeluje v Natovi misiji Okrepljena prednja prisotnost v Latviji. Misija, ki poteka tudi v Litvi in Estoniji ter na Poljskem, letos zaznamuje že pet let delovanja.

V VEŠČINSKEM CENTRU ZADOVOLJNI Z USPOSABLJANJEM PO NOVEM KONCEPTU

BESEDILO Marko Pišlar

FOTO Bruno Toič

V Vojašnici Janka Premrla Vojka je danes sedež Veščinskega centra Slovenske vojske, ki v Vipavi in na treh dislociranih lokacijah izvaja temeljno vojaško strokovno usposabljanje kandidatov za zaposlitev v Slovenski vojski za različne kategorije vojaških oseb, kandidatov na prostovoljnem služenju vojaškega roka ter pripadnikov pogodbene rezervne sestave. Od leta 2003, ko je začel delovati Center za usposabljanje, predhodnik današnjega Veščinskega centra, je temeljno vojaško strokovno usposabljanje uspešno končalo 5273 kandidatov, izmed teh 2757 kandidatov za vojaka in 2160 prostovoljcev na služenju vojaškega roka. Prav tako so program uspešno opravili še kandidati Šole za častnike, pripadniki pogodbene rezerve in kandidati za vojaške uslužbenke. Več o delovanju centra in tridesetletnici vipavske vojašnice pa v pogovoru s podpolkovnikom Jurijem Raduho.

? KAKO JE DANES ORGANIZIRANA ENOTA IN IZ KATERIH KADROV JE SESTAVLJENA?

Veščinski center je organiziran tako, da ima v vojašnici v Vipavi svoje vodstvo in eno učno četo. Skladno z novim konceptom enotnega usposabljanja za vstop v Slovensko vojsko so bile lani vzpostavljene še tri učne čete, in sicer na Bohinjski Beli ter v Murski Soboti in Novem mestu. Kadrovska sestava centra je ustrezna. 51 odstotkov inštruktorjev je na stalni postavitvi, 49 odstotkov pa jih je v center prerezporejenih z začasnimi ukazi, zlasti v dislocirane učne čete. Ti večinoma prihajajo iz poveljstev in enot Slovenske vojske ter so v učne čete razporejeni po teritorialnem načelu iz enot 1. in 72. brigade ter Logistične brigade. V Veščinskem centru delajo eno leto in v tem času usposobijo tri ali štiri generacije kandidatov, potem pa jih zamenjajo novi inštruktorji. Vsi inštruktorji iz bojnih enot Slovenske vojske imajo izkušnje z mednarodnih usposabljanj in vaj ter iz mednarodnih operacij in z misij.

? VEŠČINSKI CENTER JE 1. JANUARJA IZ SESTAVE CENTRA VOJAŠKIH ŠOL PREŠEL POD VODSTVO CENTRA ZA ZDRUŽENO USPOSABLJANJE. KAKO SE TA SPREMEMBA KAŽE PRI DELOVANJU CENTRA IN PREDVSEM PRI OPRAVLJANJU NALOG?

Novi koncept enotnega usposabljanja za vstop v Slovensko vojsko in načrt njegove uvedbe sta pokazala, da bo preprosteje in učinkovitejše, če se Veščinski center izpod Centra vojaških šol podredi Centru za združeno usposabljanje, ki je enota v sestavi Poveljstva sil Slovenske vojske. Mislim, da je bila sprejeta odločitev premišljena in pravilna. Tako je mogoče zagotoviti boljšo logistično podporo našemu delu in pridobiti še več inštruktorjev iz enot v sestavi sil Slovenske vojske. Ker je Center za združeno usposabljanje odgovoren tudi za delovanje vseh vadišč, strelšč in poligonov v Slovenski vojski, je lažje usklajevanje zahtevkov za uporabo vadbene infrastrukture, ki jo potrebujemo pri svojem delu.

? ZELO POMEMBNI SO USPOSABLJENI, MOTIVIRANI IN IZKUŠENI INŠTRUKTORJI. KAKO POTEKAJO PRIPRAVE IN KAKO JIH OCENJUJETE?

V enoti izvajamo redno usposabljanje ključnega kadra, pred prihodom pa priprave inštruktorjev na novo generacijo. V štirih tednih pred začetkom usposabljanja opravimo podrobne vsebinske priprave. V organizacijskem in izvedbenem smislu pripravimo akte za izvedbo usposabljanja, v pripravo pa vedno vključujemo analizo dela predhodnih generacij. Del kolektivnih priprav poteka v Vipavi, potem pa se inštruktorji vrnejo na svoje matične lokacije in se tam pripravijo na izvedbo usposabljanja. Za njegov uspeh je zelo pomembno, da so inštruktorji strokovni, motivirani, poznati morajo didaktične metode in prenašati strokovne kompetence na kandidate neprekinjeno vseh 13 tednov. Prav tako se morajo zavedati značilnosti generacije mladih. Praksa zadnjih let je, da v Veščinski center dobivamo za eno leto desetnike, ki gredo po koncu dela v centru in ob uspešnem vstopnem preverjanju v Šolo za podčastnike. V Veščinskem centru tako mladi desetniki pridobijo izkušnje iz izvajanja vojaškega izobraževanja in usposabljanja, kar je pomembna podlaga za delo na nadaljnji poklicni poti. Ocenjujem, da je inštruktorski kader dober in motiviran.

? V PROCESU USPOSABLJANJA IN IZOBRAŽEVANJA SO POMEMBNI TUDI UČNA SREDSTVA IN VADBENA INFRASTRUKTURA. KAKO JE ZA TO POSKRBLJENO V VIPAVI IN NA DRUGIH LOKACIJAH?

Na vseh štirih lokacijah infrastruktura zadostuje pogojem za izvedbo usposabljanja. Veščinski center ima zelo dobre pogoje za delo v Vipavi, saj imamo v tej vojašnici sobno strelišče, športno dvorano, zunanja športna igrišča, knjižnico, vojaški muzej prve svetovne vojne ter v bližini strelišče in vadišče Mlake, kjer lahko izvajamo večji del terenskih ter strelskih usposabljanj. Tudi na drugih lokacijah smo skladno z novim konceptom usposabljanja lani vzpostavili ustrezno

Pogovor s poveljnikom Veščinskega centra
podpolkovnikom JURIJEM RADUHO

infrastrukturo. Nekatere vadbene aktivnosti izvajamo tudi v drugih vojašnicah ali na vadiščih in streliščih Slovenske vojske, pri čemer nas poveljstva ter enote Slovenske vojske ustrezno podpirajo.

❓ LANI STE ZAČELI IZVAJATI TEMELJNO VOJAŠKO STROKOVNO USPOSABLJANJE PO PRENOVLJENEM KONCEPTU. KAKO ZADOVOLJNI STE Z IZVEDBO IN REZULTATI PRENOVE, KI SE NE NA ZADNJE KAŽEJO TUDI V POVEČANEM ŠTEVILU KANDIDATOV V ZADNJIH NEKAJ GENERACIJAH?
V Veščinskem centru smo zadovoljni s potekom usposabljanj po novem konceptu. Leta 2021 je bilo na prostovoljno služenje vojaškega roka v Veščinski center napotenih 285 kandidatov, kar je največ kandidatov, odkar izvajamo ta program, to je od leta 2003. Usposabljanje po prenovljenem konceptu poteka na štirih lokacijah, kar je privlačno za prostovoljce na služenju vojaškega roka, ki si želijo vojaški rok služiti čim bliže svojemu domu. Prostovoljci so kadrovski bazen za popolnjenje Slovenske vojske s poklicnimi pripadniki ter pripadniki prostovoljne pogodbene rezervne sestave, zato so za vojsko zelo pomembni. Novi koncept je prijaznejši tudi do kandidatov, saj se lahko sami odločajo, ali bodo po 14 dneh usposabljanje končali brez finančnih posledic. Prav tako lahko po uspešno končani fazi prekinejo usposabljanje in ga nadaljujejo pozneje. Kandidati z novim programom pridobivajo veščine, znanje in kompetence ter bistveno napredujejo. Program usposabljanja ves čas spremljamo, ga analiziramo ter posamezne vsebine izpopolnjujemo in izboljšujemo.

❓ KAJ SO POKAZALE DOSEDANJE IZKUŠNJE?

Program in učni načrt temeljnega vojaškega strokovnega usposabljanja sta ustrezna. Pri usposabljanju prve generacije smo zaznali manjše odstopanje pri nekaterih vsebinah. Usposabljanje smo zato usmerili v strelsko usposabljanje, vsebine s področja psihofizične pripravljenosti in orientacije ter terensko usposabljanje. Med usposabljanjem ves čas poudarjamo pomen tovarštva ter podpore drug drugega. Kandidate usmerjamo, da je nujno delovanje v skupini, oddelku in kolektivu, saj mlajše generacije delujejo bolj na individualni ravni. Z opravljenim delom in odnosom inštruktorjev do kandidatov sem zelo zadovoljen.

❓ V PROGRAMU SO POMEMBNE NOVOSTI TUDI GLEDE FAKULTATIVNIH VSEBIN. KAKO SO SE UDELEŽENCI ODZIVALI NA VSEBINE, KI NISO NEPOSREDNO POVEZANE Z VOJSKO?
Vsem kandidatom omogočamo možnost opravljanja nevojaških vsebin usposabljanja in kot glavna izmed teh tematik je pridobitev znanja za opravljanje voznškega izpita za kategorijo B. Kandidatom najprej damo možnost za opravljanje tečaja in izpita iz prve pomoči ter osnovnega usposabljanja iz cestnoprometnih predpisov v trajanju 16 ur. Potem jim damo možnost za nadaljevanje usposabljanja iz cestnoprometnih predpisov in za pridobitev voznškega izpita kategorije B. Kandidati se različno odzivajo na te možnosti. V prvi generaciji smo imeli približno 20 odstotkov takih, ki so se odločili, da bodo opravili fakultativne vsebine. V Veščinskem centru se trudimo, da bi kandidatom med vojaškimi usposabljanji omogočili čim več drugega znanja, ki je lahko uporabno tudi v civilnem življenju. To so zlasti tematike iz preživetja v naravi, na kar so se kandidati zelo dobro odzvali. V prihodnosti bi bilo treba preučiti, da bi mladim ponudili še več vsebin, ki jih prepoznajo kot koristne in potrebne za delo v vojski ter so hkrati dovolj velik motivator za razmislek o vstopu v vojaške vrste.

❓ KAKO PA SO MLADI SPREJELI SPREMEMBE V PRENOVLJENEM PROGRAMU?

V Veščinskem centru se z velikim zadovoljstvom in veseljem vsakič lotimo priprav ter sprejema novih generacij. Po vsaki opravljeni fazi naredimo ankete in se s kandidati v vseh učnih četah pogovorimo. Trudimo se, da bi bil program za mlade čim bolj dinamičen, privlačen, zanimiv in uporaben. Kandidati so v splošnem zadovoljni s programom temeljnega vojaškega strokovnega usposabljanja. Največje priznanje za naše delo sta njihova pohvala ali mnenje, da jim je bilo na usposabljanju všeč, saj je bil vsak delovni dan nekoliko drugačen, in da so se naučili veliko novih koristnih stvari. Kandidati izpostavljajo pozitiven odnos inštruktorjev do kandidatov, predstavljanje znanja na podlagi izkušenj, strelsko usposabljanje, pridobitev psihofizične pripravljenosti in raznovrstnost usposabljanja, kot so na primer bojno plavanje, spuščanje po vrvi in drugo.

❓ VEŠČINSKI CENTER IZ CIVILISTA NAREDI VOJAKA. GA NAUČI TEMELJNIH VEŠČIN. MU PRED A ZNANJE TER GA FIZIČNO PRIPRAVI ZA POZNEJŠE ZAHTEVNEJŠE IZZIVE. KAKO STE ZADOVOLJNI S KONDICIJSKO PRIPRAVLJENOSTJO KANDIDATOV IN NJHOVO MOTIVIRANOSTJO?

Kandidati imajo različno raven kondicijske pripravljenosti, kar se pokaže že prvi dan usposabljanja. Za nas je zelo pomembno, da delamo po načelu 3P, to je postopno, preudarno in prilagodljivo. Pomembno je, da začnemo počasi in nato stopnjujemo pridobivanje fizične kondicije, da lahko kandidati predpisane aktivnosti opravijo brez večjih težav. Izkušnje iz preteklosti kažejo, da kandidati v 13 tednih pridobijo kondicijo, kar se najbolj pokaže na testu preverjanja gibalnih sposobnosti – v povprečju imamo oceno vsaj 4,3, najboljši pa dosega oceno 4,6, pri čemer je najvišja ocena 5. Zavedati se moramo sprememb v generacijah, saj fizična pripravljenost kandidatov ni taka, kot je bila pred dvajsetimi leti. Temu se moramo nenehno prilagajati, zato je pomembno, da se že med pripravami inštruktorji zavedajo razlik med generacijami. Prav zato organiziramo strokovna usposabljanja in predavanja, pri čemer nam pomaga vojaška psihologinja. V junijske priprave smo vključili tudi zunanjo izvajalko, s katero smo izvedli usposabljanje s praktičnimi primeri. Vsi kandidati na usposabljanju so zelo motivirani, največje zanimanje pa opazamo zlasti pri kandidatih Šole za častnike in pri prostovoljcih na služenju vojaškega roka. Ti dve skupini nekoliko izstopata iz povprečja.

❓ VOJAŠNICA V VIPAVI JE MOČNO VPETA V LOKALNO OKOLJE. KAKO POTEKA CIVILNO-VOJAŠKO SODELOVANJE IN KAKO GA OCENJUJETE?

Sodelovanje z lokalnimi ustanovami, organizacijami in društvi ocenjujem kot zelo pozitivno. Z vsemi imamo korektne in dobre odnose. Civilno-vojaško

“

Trudimo se, da bi bil program za mlade čim bolj dinamičen, privlačen, zanimiv in uporaben.

sodelovanje izvajamo skladno z načrtovanimi dejavnostmi lokalnih društev ter organizacij v domicilnih občinah Vipava in Ajdovščina ter z letnimi načrti sodelovanja, ki jih podpišejo organizacije, društva in lokalne skupnosti s Slovensko vojsko. Vsi dogodki so usklajeni s Poveljstvom sil in skladni z direktivo o civilno-vojaškem sodelovanju. Nenačrtovani dogodki, ki niso del letnih načrtov, pa se izvedejo s pogodbo ter po načelu vzajemnosti med prosilcem in Slovensko vojsko. Veščinski center sodeluje z različnimi veteranskimi in domoljubnimi organizacijami, kot so Zveza veteranov vojne za Slovenijo, Zveza slovenskih častnikov, društvo Sever, Zveza združenj borcev za vrednote narodnoosvobodilnega boja, društvo Tigr, Združenje za vrednote slovenske osamosvojitve ter druge. Vzajemno podporo omogočamo tudi občini Vipava, s katero izvedemo letno čistilno akcijo, tradicionalno sodelujemo dvakrat na leto z Območnim združenjem Rdečega križa Slovenije Ajdovščina na krvodajalski akciji. Dobro sodelujemo tudi s Prostovoljnimi gasilskim društvom Vipava, ki nam pomaga pri usposabljanju, prav tako sodelujemo s centrom za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje Cirus Vipava in Varstveno-delovnim centrom Ajdovščina pri izvedbi iger specialne olimpijade Slovenije. Dobre odnose imamo tudi s Škofijsko gimnazijo Vipava ter z drugimi izobraževalnimi ustanovami v domicilnih občinah Vipava in Ajdovščina. Tega civilno-vojaškega sodelovanja smo vedno zelo veseli, zato društvom in organizacijam vsako leto maja ob dnevu odprtih vrat Vojašnice Janka Premrla Vojka damo možnost, da sodelujejo na prireditvi ter predstavijo svoje dejavnosti.

❓ KOLIKO USPOSABLJANJ ŠE NAČRTUJETE LETOS?

Pred kratkim smo končali usposabljanje februarske generacije, zato se že intenzivno pripravljamo na prihod nove generacije, ki se bo začela usposablјati 4. julija, in sicer na lokacijah vseh štirih učnih čet. Naslednjo generacijo pričakujemo 3. oktobra, pri čemer bodo lokacije izvedbe usposabljanja odvisne od števila prijavljenih kandidatov. V prihodnjem letu nas čaka usposabljanje najmanj treh generacij kandidatov, prvo bo potekalo februarja, drugo julija in zadnje v jesenskem terminu.

❓ VOJAŠNICA JANKA PREMRLA VOJKA PRAZNUJE LETOS ČASTITLJIVO 30-LETNICO DELOVANJA. KAKO GLEDATE NA TA VISOKI JUBILEJ?
Kot poveljnik Veščinskega centra ter vojašnice gledam na tridesetletnico z veliko spoštovanja in odgovornosti, saj je bila 20. junija 1992 svečano odprta vojašnica, v kateri je danes sedež Veščinskega centra. Na ta dan je priseglo 96 pripadnikov stalne sestave iz tedanjega 1. bataljona 62. brigade, ki je 22. junija 1992 sprejel prvo generacijo, 334 slovenskih vojaških obveznikov. V tem obdobju je ta bataljon usposobil 15 generacij slovenskih vojaških nabornikov v drugi fazi in šest generacij v enoviti fazi. V vipavski vojašnici se je tako usposablјalo 21 generacij slovenskih vojaških nabornikov. V strukturi tega bataljona je bilo veliko odličnih častnikov, podčastnikov in vojakov. Njihov začetek je bil težak, so pa z veliko energije, zanosa in motivacije morali v zelo kratkem času vzpostaviti pogoje za usposabljanje, ki na začetku niso bili najboljši. Ob tej obletnici bi se rad zahvalil in čestital tudi pripadnikom iz drugih poveljstev in enot, ki so domovali v tej vojašnici, to je bilo poveljstvo 62. brigade, 24. vojaškega teritorialnega poveljstva, čete za zavarovanje 211. logistične baze, enote vojašnice ter Centra za usposabljanje kot našega predhodnika.

- ▲ Poškodovanega s tujkom v predelu trebuha so takoj operirali.
- ◀ Pred vojaško bolnišnico so pripeljali poškodovane, sledila sta varnostni pregled in sekundarna triaža.

POZITIVNA OCENA PREMIČNI VOJAŠKI BOLNIŠNICI

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

V Vojašnici Vincenca Repnika v Slovenski Bistrici je od 9. do 16. junija potekalo ugotavljanje pripravljenosti končnih operativnih zmogljivosti premične vojaške bolnišnice Role 2BL (Basic Land). Osrednji del je predstavljala vaja s 110 udeleženci, ki je predvidela različne incidente in množično nesrečo, ob kateri so morali pripadniki enote prikazati tudi odlični koordinacijo ter komunikacijo. Ocenjevalci so ocenili, da gre za odlično izvedeno vajo in da je po kadrovski okrepitvi vojaška bolnišnica spet v vrhunski pripravljenosti.

Nacionalno preverjanje končnih operativnih zmogljivosti premične vojaške bolnišnice Role 2BL se je začelo z ugotavljanjem ustrezne materialne in kadrovske sestave ter se končalo z dvodnevno vajo, na kateri so se preverili postopki delovanja pripadnikov stalne in rezervne sestave enote Role 2. Role 2BL je zmogljivost, ki podpira delovanje srednje bataljonske bojne skupine in se pri svoji zasnovi opira na novo Združeno doktrino za medicinsko podporo (AJP 4.10. B) ter aktivno deluje v okviru večnacionalne regionalne vojaške zdravstvene zmogljivosti v Balkanskih namenskih zdravstvenih silah. Role 2BL spada k Vojaški zdravstveni enoti in je del Logistične brigade Slovenske vojske. V njej delujejo pripadniki stalne sestave in tudi pogodbeni rezervisti – ti predstavljajo večino zdravstvenega osebja in so sicer zaposleni v različnih zdravstvenih ustanovah po Sloveniji. Podpolkovnica Karmen Kralj, poveljnica Role 2, je pojasnila, da premična vojaška bolnišnica zagotavlja zdravstveno oskrbo na drugi ravni. To pomeni, da so njeni pripadniki ob nesrečah usposobljeni za izvajanje triaže in zahtevnejših postopkov oživljanja, vključno s kirurgijo omejevanja škode.

»Pomembno je, da poškodovanega, ki ga oskrbimo, stabiliziramo in ga poskušamo čim prej evakuirati na višjo raven, v bolnišnico. Najpomembnejše je, da se Role 2 ne zapolni,« je še pojasnila poveljnica vloga bolnišnice, ki lahko zagotavlja nujno kirurško oskrbo poškodovanih tudi ob množičnih nesrečah in prezasedenosti javnih bolnišnic oziroma zdravstvenih ustanov. Osrednji del Role 2BL sestavljajo različni zabojniki z medicinsko opremo, med drugimi zabojnik za izvajanje kirurških posegov, zabojnik za urgentno dejavnost z oživljanjem in predoperacijsko pripravo, zabojnik za intenzivno nego s tremi posteljami, diagnostični zabojnik z ultrazvokom in rentgenom ter zabojnik za sterilizacijo in lekarniško opremo.

ENOTA ROLE 2 SE JE KADROVSKO OKREPILA

Na preverjanje končnih operativnih zmogljivosti se je enota pripravljala več časa. Poveljnica podpolkovnica Karmen Kralj je povedala, da se je operativni cikel za

vzpostavitev enote začel leta 2020. Uspelo jim je pridobiti 14 novih pripadnikov pogodbene rezerve, ki so uspešno končali temeljno vojaško strokovno usposabljanje v Vipavi. V drugi fazi so se osredotočili na usposabljanje na individualni ravni, sledila so še kolektivna usposabljanja. Z delom enote so lani sodelovali na mednarodni vojaški vaji Jadranski udar, in sicer so v mešanih ekipah delovali skupaj s pripadniki oboroženih sil Združenih držav Amerike, jeseni pa še na vojaški vaji zaščite, reševanja in vojaške mobilnosti DRM2EX 21. Letošnje leto so najprej na usposabljanja vpoklicali posamezne module, in sicer kirurge, diplomirane zdravstvenike, inštrumentarke in druge, s katerimi so preverjali standardne operativne postopke. Sledili so še vpoklici na redna letna usposabljanja, da so pogodbeni rezervisti obnovili znanje streljanja, orientacije in zvez. Maja so imeli še kolektivno usposabljanje celotne enote Role 2. S prihodom novega zdravstvenega osebja oziroma pogodbenih rezervistov se je enota kadrovsko okrepila, dobila novo energijo in svežino, kar se pozna tudi na motivaciji in pri delu.

VRHUNEC OCENJEVANJA DELOVANJE OB MNOŽIČNI NESREČI

Scenarij vaje z množično nesrečo je predvidel, da je enota padla v zasedo, ob tem pa je več pripadnikov utrpelo strelne rane, opekline in druge poškodbe. Pred šotore so poškodovane pripeljala reševalna vozila Slovenske vojske in sanitetna vozila Valuk 6 × 6. Število poškodovanih in resnost njihovih poškodb ocenjevanim pripadnikom enote Role 2BL nista bila vnaprej znana, saj je vaja potekala po čim bolj realističnem scenariju. Ob množični nesreči se vojaška bolnišnica reorganizira. Vzpostavijo se timi, ki prevzemajo poškodovane glede na resnost njihovih poškodb. V šotorih je prvi del rumena cona, kamor

prepeljejo tiste poškodovane, ki potrebujejo oskrbo, vendar lahko še počakajo, rdeče so triažirani tisti, ki potrebujejo takojšnjo oskrbo in jih ekipe odpeljejo v zabojnik, v katerem je urgenca in se izvajajo reanimacije ali predoperativni postopki. V zeleni coni pa poteka oskrba lažje ranjenih, ki niso življenjsko ogroženi. Na vaji je bil v vlogi triažnega zdravnika dr. Aleš Fischinger, pripadnik pogodbene rezerve, sicer pa travmatolog v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana. Pohvalil je pripadnike, ki so pripeljali poškodovane, saj so bili pravilno oskrbljeni, in tudi varnostno službo, ki je vsakega pacienta varnostno pregledala. Doktor Fischinger je ocenil, da je ob takih dogodkih pomembna pravilna komunikacija, zato je taka vaja koristna tudi, kadar se zdravstveno osebje spoprijema z množično nesrečo v civilni sferi. »Na vaji sodelujemo zdravniki, medicinske sestre in zdravstveni tehniki ter drugi profili, tako pripadniki stalne sestave kot pogodbene rezerve, ki smo zaposleni v različnih zdravstvenih ustanovah. Ob množični nesreči bi tudi sicer sodelovali v okviru delovanja različnih bolnišnic,« je pojasnil. Vojaškim vrstam se je priključil pred dvema letoma, z vojsko pa je že pred tem večkrat sodeloval. »Od nekdaj se zanimam za krizno medicino, sem tudi inštruktor za množične nesreče v Slovenskem združenju za krizno medicino, pri čemer z vojsko že leta sodelujemo pri tečaju ukrepanja zdravstva ob množičnih nesrečah. Ker nisem služil vojaškega roka, sem moral najprej na temeljno vojaško strokovno usposabljanje, kar je bila odlična izkušnja in jo priporočam vsakomur,« je še povedal sogovornik. Eden izmed novejših pripadnikov pogodbene rezerve v enoti je tudi Andrej Žerdin, ki je kot operacijski zdravstvenik zaposlen v Univerzitetnem kliničnem centru Maribor. »Od nekdaj me je mikalo, da bi se priključil Slovenski vojski. Z delom v enoti Role 2 sem v podobni vlogi kot v službi. Dogajanje v vojski je vedno zanimivo in poučno. V Role 2 sicer skrbim za sterilizacijo, danes pa sem se pridružil timu za sprejemanje in obravnavo pacientov,« je razložil magister zdravstvene nege.

V notranjosti vojaške bolnišnice je pred tablo delo organiziral strokovni vodja Role 2BL dr. Anže Militarov. Skrbel je za to, da je bil pretok pacientov skozi bolnišnico čim hitrejši. »Strateško vodimo paciente skozi bolnišnico, da imamo čim

Radiolog pri svojem delu

DR. ALEŠ FISCHINGER

»Pri množičnih nesrečah je pomembna komunikacija, ki jo vadimo danes.«

manj zastojev in lahko tako rešimo čim več življenj ter okončin. Različne barve flomastrov pomenijo triažno prednostno obravnavo. To delo je zelo pomembno, saj skrbimo, da se podatki ne pomešajo, in sicer tako, da vodimo celotno dokumentacijo pacientov. Lahko rečemo, da predstavljamo možgane te bolnišnice. Gre za zelo nadzorovan proces,« je pojasnil in ocenil, da vaja poteka tekoče, zato je na svoj tim ponosen. Dr. Militarov je pripadnik pogodbene rezerve že 14 let in je del ekipe vojaške premične bolnišnice od začetkov njene uporabe, sicer pa je zaposlen kot kirurg v jeseniški bolnišnici. Povedal je, da je vesel kadrovskega priliva in novih moči, saj trenutna ekipa omogoča triizmensko delo.

POŠKODOVANI SO MORALI SVOJE VLOGE REALISTIČNO ODIGRATI

Pripadnik stalne sestave z dolgoletnimi izkušnjami višji vojaški uslužbenec XII. razreda Damjan Remškar je glavni zdravstvenik Role 2BL. O svojih zadolžitvah je povedal, da organizira delo v bolnišnici in svetuje glavnemu zdravniku, da postopki potekajo čim bolj nemoteno. »Pomembno je, da vsi poznajo svoje vloge, ki jih imajo pri rednem delu ali takrat, ko se razgласi množična nesreča. Pozitivno je, da imamo

nove pripadnike. Vsak lahko prispeva s svojimi strokovnim znanjem in pogledi, s čimer se pogosto kaj še izboljša. Pri množični nesreči sta najpomembnejša organizacija in to, da ljudje poslušajo navodila. Pri delu v vojaški bolnišnici se pozna hierarhija, in kljub strokovnemu delu, za katerega je vsak usposobljen, je čutiti tudi nekaj vojaške mentalitete,« je še pojasnil. V vlogi poškodovanih so na vaji sodelovali prostovoljci, med njimi medicinsko osebje, pripadniki Civilne zaščite, bolničarji Rdečega križa in študenti različnih smeri Medicinske fakultete Univerze v Mariboru. Ekipa maskerjev jim je narisala rane in seznanjeni so bili z vitalnimi znaki, ki so jih morali odigrati. Poškodovana Mina Vrtovec je bila triažirana rumeno, s strelno rano v stegnu, in je čakala na transport v drugo enoto. »Študiram na mariborski medicinski fakulteti in odzvala sem se vabilu Slovenske vojske. Pripravili smo se tako, da so nas seznanili s poškodbami in naučili, kako igrati svojo vlogo glede na oskrbo. Ekipa za maskiranje je zelo dobro poskrbela za videz ran, saj so videti kot resnične. Današnja izkušnja je zelo zanimiva,« je povedala prostovoljka. Študentka psihologije Tjaša Legat, ki se je prav tako odzvala pozivu k sodelovanju ter je v množični nesreči utrpela opekline obraza

ANDREJ ŽERDIN

»Dogajanje v vojski je zanimivo in poučno.«

TJAŠA LEGAT

»Maskirali smo se, se poučili o ranah in odigrali vloge poškodovanih.«

podpolkovnica
KARMEN KRALJ

»Ob množični nesreči se vojaška bolnišnica reorganizira.«

in okončin, je potrdila, da je bila izkušnja edinstvena. Spoznala je delovanje osebja ob takih nesrečah in pohvalila oskrbo ter zavzetost vseh sodelujočih.

OCENJEVANJE PO NATOVI METODOLOGIJI

Vajo je ocenjevalo deset ocenjevalcev, izmed teh pripadniki stalne sestave z dolgoletnimi izkušnjami, ob vodstvu višjega vojaškega uslužbenca XIII. razreda dr. Roberta Carotte, svetovalca za zdravstvo na Poveljstvu sil Slovenske vojske, in višjega vojaškega uslužbenca XIV. razreda dr. Andreja Strahovnika, glavnega zdravnika Slovenske vojske. Dr. Carotta nam je pojasnil, da se ocenjujejo tri pomembne točke, in sicer kadrovska sestava, materialno-tehnična sredstva in procesi dela, ki morajo ustrezati določenim standardom. »Ocenjuje se uigranost ekipe celotnega Role 2. Imamo ocenjevalni list po Natovi metodologiji, na katerem vodimo informacije o kadrovske zasledbi, opremljenosti, postopkih in ne nazadnje delovanju vseh ekip Role 2,« je še razložil dr. Strahovnik. »Masovna nesreča je kaos, ki ga je treba urediti s čim manj kolateralne škode oziroma s čim manj žrtvami. Podlaga so organiziranost, upoštevanje vodij in koordinacija,« sta se strinjala sogovornika. »V tako dobri kondiciji ekipa Role 2 še ni bila. Trenutno poveljstvo, vključno s strokovnim vodstvom, je ekipo pripeljalo do vrhunske ravni. Ob tem pa se je treba zavedati, da bo nujno treba v prihodnosti poskrbeti za iztrošena in obrabljena materialno-tehnična sredstva,« je opozoril dr. Carotta. Tudi dr. Strahovnik je ocenil, da je prvi vtis nad pričakovani. »Zgodil se je kakovosten in kvantitativen preskok na bolje. Tim je izjemno motiviran. Kot glavni zdravnik menim, da bi morali za vzdrževanje usposobljenosti Role 2 napotiti na pravo nalogo v neko mednarodno okolje, bodisi v zaledje bojnega delovanja ali na humanitarno misijo. Svet se spreminja in pripravljeni moramo biti na različne situacije,« je svoje mnenje še izpostavil ocenjevalec. Končna ocena pripravljenosti za delovanje vojaške mobilne bolnišnice Role 2BL je bila pozitivna. 1. julija prevzema Republika Slovenija v Balkanskih namenskih zdravstvenih silah vodilno vlogo, Slovenska vojska pa zagotavlja poleg vojaške premične bolnišnice Role 2BL še poveljnika, strokovnega vodjo, načelnika logistike in logistični vod.

CIVILNA ZAŠČITA ZMOGLJIVOSTI PREDSTAVILA NA PTUJU

BESEDILO Jerneja Grmadnik in SSK
FOTO Bruno Toič

Osma izvedba Bogatajevih dni zaščite in reševanja je letos potekala na Ptuj od 26. do 28. maja. Na prireditvi, ki je vsako drugo leto, so se predstavili pomembnejši organizacije, službe in sestavi zaščite, reševanja in pomoči. Poleg statičnih predstavitev organiziranosti, zmogljivosti in opreme sta si lahko strokovna in širša javnost ogledali dinamične prikaze posredovanj ob različnih nesrečah, nedelja pa je bila namenjena tekmovanjem gasilskih enot ter ekip prve pomoči Civilne zaščite in Rdečega križa Slovenije.

Na Bogatajevih dneh, ki so bili zaradi epidemičnih razmer lani prestavljeni, so bile ponovno na ogled zanimive ter poučne vsebine s področja zaščite, reševanja in pomoči. Organizirala jih je Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje v sodelovanju s ptujsko mestno občino. Na uradnem odprtju, ki so se ga med drugimi udeležili generalni direktor Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje Darko But, predsednik Republike Slovenije Borut Pahor, nekdanji minister za obrambo mag. Matej Tonin in županja ptujske mestne občine Nuška Gajšek, so govorci poudarili odličnost ter dobro organiziranost slovenskega sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter pomen izobraževanja in ozaveščanja javnosti.

Ptujska županja Nuška Gajšek je izrekla dobrodošlico in povedala, da se je treba o varovanju pred naravnimi in drugimi nesrečami nenehno izobraževati ter biti nanj pripravljeni. »Verjamem, da bo dogodek na občane naredil vtis,« je poudarila. Tonin je v svojem nagovoru izpostavil bogato tradicijo prostovoljstva, zaradi česar je sistem zaščite in reševanja robusten. Spomnil je na pokojnega dolgoletnega poveljnika Civilne zaščite Mirana Bogataja, po katerem so dnevi poimenovani: »Bil je izjemna osebnost in zaznamoval je vzpostavitev slovenskega sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. V operativno delo in zakonodajo je vnesel rešitve, ki so še danes temelj delovanja sistema.« Izpostavil je še nekaj uspehov na področju sistema zaščite in reševanja med svojim mandatom,

♦ Jamarski reševalci so prikazali spuščanje po vrvi.

♦ Pripadniki Rdečega križa Slovenije so predstavili postopke oživljanja.

kot so koraki v smeri prenove in povečanje sredstev. Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor je v nagovoru poudaril, da je tradicionalna prireditev, ki jo vsakič gosti drugo slovensko mesto, pomembna priložnost za povezovanje z lokalno skupnostjo in seznanjanje mladih z delom Civilne zaščite. »Vsem državljanom in državljanom zagotavljam, da je naš sistem zaščite in reševanja eden najboljših, saj ima vrhunsko usposobljeno vodstvo ter srčne in predane pripadnike,« je še poudaril predsednik Pahor.

IZOBRAŽEVALNE VSEBINE ZA ŠOLARJE IN STROKOVNI POSVETI

V središču Ptuja so vse dni prireditve potekale statične in dinamične predstavitve delovanja Civilne zaščite, različnih reševalnih enot in služb, društev, organizacij, Slovenske vojske in Policije. Na sejmskem delu so se predstavili ponudniki zaščitne opreme ter storitev na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Namestnik generalnega direktorja Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje Stanislav Lotrič je pojasnil, da je prireditev namenjena strokovni ter splošni javnosti. »Naš sistem predstavljamo vsem, ki jih zanima. In prav je, da bi zanimal vse, saj je pomemben del prireditve prav osveščanje ljudi o našem področju, predvsem o nevarnostih naravnih in drugih nesreč ter preventivnem delovanju. Na dinamičnih predstavitvah je mogoče videti jamarске in gorske reševalce, vodnike iz enote reševalnih psov, skavte, tabornike, pripadnike enote za iskanje in reševanje v urbanih okoljih – MUSAR in druge. Predstavljajo se tudi delovanje zmogljivosti za ukrepanje ob različnih vrstah nesreč, kot so vodne črpalke ob poplavih, oprema in načini tehničnega reševanja ter komunikacijska sredstva pri vodenju intervencij. Sodelujejo tudi pripadniki hrvaške in italijanske Civilne zaščite, zaradi česar je prireditev mednarodno priznana. Lotrič je še poudaril izobraževalni namen Bogatajevih dni, saj je predvsem ob dopoldnevih sejem privabil številne otroke in šolarje, ki so si lahko ogledali lutkovno predstavo Pিকেc Ježek in Gasilko Jež, spoznali reševalne pse, se seznanili s požarno varnostjo ter nevarnostjo poplav. »Prav letos nam je zanje uspelo pridobiti zanimive in poučne makete, ki interaktivno predstavijo

nevarnosti ob večji količini padavin na nekem območju,« je opisal Stanislav Lotrič. Za strokovno javnost je bilo na urniku več posvetov. Najzanimivejši je bil posvet o predstavitvi rezultatov in novih orodij razvojnih ter raziskovalnih projektov, ki je vključeval teme, kot so izpopolnitev sistema za obveščanje in opozarjanje ob proženju zemeljskih plazov – MASPREM, aplikacija za hiter odziv ob potresu – POTROG, oblikovanje celovitega modela vodenja odziva na nesreče za vse ravni vodenja na področju zaščite, reševanja in pomoči – SVOD ter nove karte potresne nevarnosti Slovenije. Posvet je Uprava za zaščito in reševanje organizirala skupaj z Ministrstvom za okolje in prostor ter Agencijo za okolje. Na seji Štaba Civilne zaščite Republike Slovenije pa je poveljnik Civilne

▣ Predstavitev opreme čete za JRKBO

▣ Prikaz dela enote reševalnih psov

zaščite Republike Slovenije Srečko Šestan predstavil angažiranje sil zaščite, reševanja in pomoči med pandemijo. Udeleženci so se seznanili s potekom intervencije ob velikem požaru v naravnem okolju na Potoški gori ter z ukrepi za krepitev pripravljenosti in odziva na podnebne nesreče s podporo evropskih sredstev, ki obsegajo celovito reformo v okviru načrta za okrevanje in odpornost. V nadaljevanju so bili predstavljeni stanje na področju priprav ocen ogroženosti, načrtov zaščite in reševanja ter informacije o izvedenih in načrtovanih vajah v letih 2021 in 2022. Na koncu so člani Štaba Civilne zaščite seznanili s poročilom o lanskimi praktični vaji Civilne zaščite #SIQUAKE2020. Prireditvev je bila namenjena tudi različnim preverjanjem usposobljenosti. V petek je potekal

tek 112, zadnji dan prireditve pa se je na mednarodnem gasilskem tekmovanju pomerilo 24 domačih in 12 tujih ekip, potekalo je tudi tekmovanje gasilskih enot širšega pomena, za katero je bilo prijavljenih 16 ekip. V preverjanju usposobljenosti ekip prve pomoči Civilne zaščite in Rdečega križa pa je sodelovalo devet ekip.

NA SEJMU TUDI SLOVENSKA VOJSKA

Ob naravnih in drugih nesrečah lahko pomaga tudi Slovenska vojska, ki je na prireditvi predstavila nekaj svojih zmogljivosti. Kot je povedal koordinator predstavitev Slovenske vojske stotnik Klemen Ivanuša, se je na Bogatajevih dneh predstavila četa za jedrsko, kemično, radiološko in biološko obrambo 1. brigade z opremo za dekontaminacijo

▣ Svoje izdelke za reševanje so predstavili številni proizvajalci.

in izvidniškim vozilom Kobra. Stotnik je poudaril, da je Slovenska vojska uporabila dekontaminacijske zmogljivosti pred kratkim ob največji industrijski nesreči in požaru v tovarni Melamin v Kočevju. Postopke oživiljanja so učili pripadniki Vojaške zdravstvene enote – vzhod, ki so na ogled pripeljali tudi vozilo Valuk, namenjeno medicinski evakuaciji. Predvsem ob poplavih s svojimi zmogljivostmi lahko posredujejo vojaški inženirski. Na sejmu je tovornjak z dvigalom in čolni predstavljala inženirska četa 72. brigade. Skupina pripadnikov iz obveščevalno-izvidniške čete 1. brigade pa je pojasnila uporabo in delovanje brezpilotnikov, ki lahko služijo pri pregledu v nesrečah prizadetih območij ali pri iskalnih akcijah.

30 LET CELJSKIH VITEZOV

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO desetenik Luka Mitrovič

Prireditve so se udeležili
nekdanji in sedanji
pripadniki ter poveljujoči.

Slavnostno prireditvijo so na celjskem gradu v sredo, 15. junija, zaznamovali jubilejno obletnico delovanja 20. pehotnega polka 72. brigade Slovenske vojske. Pred 30 leti, in sicer 19. junija 1992, je Vojašnica Celje uradno odprla svoja vrata. Na slovesnosti, ki so se je udeležili zdajšnji in nekdanji pripadniki enote ter poveljniki, sta navzoče nagovorila poveljnik 20. pehotnega polka podpolkovnik Andrej Krivec in kot slavnostni govornik poveljnik 72. brigade polkovnik Boštjan Baš.

Začetki nastajanja celjskega bataljona v novejši zgodovini segajo v pomlad 1992, v prvo leto po osamosvojitveni vojni. 18. maja 1992 je bila ustanovljena bojna enota moči bataljona. Na začetku je bila podrejena 8. pokrajinskemu štabu Teritorialne obrambe zahodnoštajerske pokrajine, pozneje pa se je preimenovala v 1. pehotni bataljon 82. brigade Slovenske vojske. Temeljna naloga enote je bilo usposabljanje vojakov na služenju vojaškega roka. Prvo usposabljanje, ki je potekalo v treh tematskih fazah, je bilo deloma še izvedeno v učnem centru Pekre pri Mariboru v organizaciji Republiškega štaba za Teritorialno obrambo. Drugo in tretjo fazo pa je že izvedel pehotni bataljon na podlagi koordinacije z 8. pokrajinskim štabom Teritorialne obrambe. Spomladi 1992 so pripadniki bataljona sodelovali pri urejanju celjske vojašnice ter pri pripravi dokumentov za tamkajšnji delo in življenje. Ob odprtju obnovljene Vojašnice Celje 19. junija 1992 je bila organizirana slovesnost, na kateri je bil slavnostni govornik obrambni minister, ki je simbolično predal ključje vojašnice prvemu poveljniku Vojtehu Mihevcu. Vojašnico pa je slovesno odprl takratni

načelnik Republiškega štaba za Teritorialno obrambo. Ta dan je bil pozneje izbran za dan celjskega bataljona.

Gostitelj slovesnosti ob 30-letnici poveljnik 20. pehotnega polka podpolkovnik Andrej Krivec je v pozdravnem nagovoru spomnil, da daljna zgodovina enote sega v srednji vek in je tesno povezana prav z dogajanjem na celjskem gradu, s časom celjskih grofov, knezov in vitezov ter pozneje z obdobjem Avstro-Ogrske, ko je bila zgrajena tudi celjska vojašnica. »Ne nazadnje o naši bogati zgodovini največ pove dejstvo, da tri zlate zvezde v grbu Republike Slovenije in na zastavi ter v znaku 20. pehotnega polka izhajajo prav iz bogate tradicije celjskih grofov, knezov ter tudi celjskih vitezov,« je razložil podpolkovnik Krivec in dodal, da se bataljon zaradi dosežkov upravičeno postavlja ob bok najuspešnejšim enotam Slovenske vojske v obdobju samostojne ter neodvisne države. Naštel je tudi pomembnejše dosežke pri razvoju enote. Ob začetnem usposabljanju številnih generacij vojakov na služenju vojaškega roka so leta 2002 sledili prvi koraki pri usposabljanju kandidatov za poklicne vojake. Enota se je istega leta iz 182. pehotnega bataljona preimenovala v 20. motorizirani bataljon in kot prva sodelovala v okviru večnacionalnih sil kopenske vojske. Leta 2005 je bila celjskemu bataljonu zaupana tudi prva napotitev na mednarodno misijo v Bosno in Hercegovino, nato pa še v Afganistan ter na Kosovo. Bataljon se je leta 2006 začel pripravljati na sodelovanje v evropskih odzivnih silah, in sicer spet kot prva enota v Slovenski vojski. Podpolkovnik Krivec je povedal, da imata posebno mesto v dosežkih enote zagotovo cikla usposabljanja in vzpostavitve zmogljivosti lahke bataljonske bojne skupine ter motorizirane bataljonske bojne skupine. Bataljon je bil nosilna enota lahke bataljonske bojne skupine vse do preoblikovanja Slovenske vojske leta 2013, ko je bila enota prerazporejena pod 72. brigado in preimenovana v današnji 20. pehotni polk. Poveljnik je izpostavil, da je kadrovske primanjkljaj v Slovenski vojski v zadnjih letih vplival tudi na delo enote, saj so številčno in operativno v tridesetem letu delovanja verjetno na najzahtevnejši točki do zdaj. Kljub temu ves čas uspešno opravljajo predpisane naloge. Ob koncu se je zahvalil vsem pripadnikom, ki so s svojim trudom pripomogli k dosežkom celjskega polka.

Slavnostni govornik poveljnik 72. brigade polkovnik Boštjan Baš je v uvodu izrazil zadovoljstvo, da lahko nagovori pripadnike ob 30-letnici delovanja enote, saj je imel tudi on čast in privilegij v Celju delati pet let, izmed

Zbrane sta v imenu celjskih grofov pozdravila Herman II. in Barbara Celjska.

teh tri leta kot poveljnik enote. Čas, ki ga je preživel med celjskimi vitezi, je njegovo vojaško kariero pozitivno zaznamoval, saj je nekaj posebnega biti poveljnik bataljona in vojašnice v domačem kraju. Polkovnik Baš je prepričan, da je enota v tridesetih letih delovanja doživela lepe in manj lepe trenutke, vseskozi pa jo krasi bojni duh, ki se kaže z entuziazmom, predanostjo ter močno medsebojno povezanostjo med pripadniki enote. »Pripadnice in pripadniki 20. pehotnega polka svoje izkušnje, znanje ter veščine vedno znova dokazujete na mednarodnih vajah doma in v tujini, v začetku leta pa ste svoja bojni značaj ter pripravljenost dokazali tudi z izvedbo realističnih taktičnih bojnih streljanj nižjih taktičnih enot podnevi in ponoči,« je poudaril poveljnik brigade. Izpostavil je povezanost polka z lokalnim okoljem, ki je na območju odgovornosti več kot očitna, ter prizadevnost in predanost pripadnikov polka v obdobju, ko se je Slovenija spoprijemala z resno varnostno situacijo v okviru migrantske krize, v kar so pripadniki polka še danes aktivno vključeni z opravljanjem nalog v sodelovanju s policisti pri varovanju državne meje. Ob koncu se je zahvalil za neizbrisen prispevek pri opravljanju nalog Slovenske vojske v okviru mednarodnih obveznosti Slovenije. Čestital je pripadnikom polka ter se jim zahvalil za trud in požrtvovalnost pri izvajanju poslanstva ter za pomemben prispevek k uspešnemu delovanju 72. brigade.

V kulturnem delu prireditve so nastopili igralska skupina Gašperja Lambergarja z Bleda, trobilni kvintet glasbene šole iz Celja, glasbena skupina 72. brigade Naboj in kot presenečenje večera solistka Eva Boto. Z minuto molka ob zvonjenju zvonov so navzoči počastili spomin na vse preminule pripadnike enote. Podelili so priznanja, pohvale in nagrade najzaslužnejšim pripadnikom polka in posameznikom ter organizacijam. Priznanja za sodelovanje so prejeli tudi Mestna občina Celje, Zavod Celeia in Policijska postaja Celje.

BESEDILO Marko Pišlar in Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

IZ NAŠIH ENOT

V SLOVENIJI DESETI JADRANSKI UDAR

Sodelujoči letalniki
so na Počku streljali
na cilje na tleh.

Specialci so
v Trbovljah prikazali
reševanje zajetega pilota.

O

d 23. maja do 5. junija je v Sloveniji potekala že deseta mednarodna vojaška vaja **Jadranski udar 2022** (angl. **Adriatic Strike**), na kateri je Slovenska vojska v sodelovanju z zavezniškimi in partnerskimi državami ter ob podpori njihovega vojaškega letalstva izvedla usposabljanje kontrolorjev združenih ognjev. Na letošnji vaji, ki jo je organiziralo in vodilo poveljstvo 15. polka vojaškega letalstva, so se usposabljali certificirani kontrolorji združenih ognjev, posadke strelnih platform, poveljniki do ravni divizije in načrtovalci združenih ognjev ter pripadniki specialnih sil Slovenske vojske in Policije. Z ekipo Revije Slovenska vojska smo obiskali delovno točko v naselju Zadlog pri Črnem Vrhu nad Idrijo in si v Trbovljah ogledali del 72-urnega usposabljanja specialnih sil.

VEČ KOT 600 UDELEŽENCEV IZ 26 DRŽAV
Na letošnji vaji **Jadranski udar** je sodelovalo okoli 650 udeležencev, izmed teh približno 400 pripadnikov iz 26 zavezniških ter partnerskih držav, in sicer iz Albanije, Avstrije, Belgije, Bosne in Hercegovine, Češke, Črne gore, Danske, Finske, Francije, Grčije, Hrvaške, Italije, Kanade, Latvije, Litve, Madžarske, Nemčije, Nizozemske, Poljske, Romunije, Slovaške, Španije, Švice, Turčije, Velike Britanije in Združenih držav Amerike. Usposabljanje

FOTO Tadej Krese

kontrolorjev združenih ognjev je potekalo na štirih delovnih točkah po Sloveniji. Na osrednjem vadišču Slovenske vojske v Postojni so vojaški letalniki, minometi in tanki zagotavljali pravo ognjeno podporo. Izvajali so konvencionalne bojne postopke ob sočasni uporabi združenih ognjev. Na preostalih treh delovnih točkah so sodelujoči letalniki samo simulirali letalsko podporo iz zraka. Na območju Julijskih Alp v bohinjski občini je potekalo usposabljanje iz gornišstva z letalsko podporo, v Zadlogu pri Črnem Vrhu v idrijski občini pa usposabljanje iz taktike združenega bojevanja s poudarkom na kontrolorjih združenih ognjev. Na četrti delovni točki na območju dobrepoljske občine pa so izvajali različne taktične postopke na ravni bataljona ob letalski podpori. Tudi letos je na vaji za enoto velikosti voda potekalo neprekinjeno 72-urno usposabljanje, ki se je izvajalo v smeri Cerkelj ob Krki, Trbovelj, vadišča Crngrob, Rakovega Škocjana in osrednjega vadišča Slovenske vojske v Postojni ter se je v četrtek, 2. junija, končalo na strelišču na Bloški Polici.

VEČ KOT 800 USMERJANJ ZRAČNE PODPORE IN PRIBLIŽNO 400 UR NALETA
Urjenje postopkov kontrolorjev zračne podpore je podpiralo več kot 30 letalnikov, in sicer šest tipov helikopterjev iz petih držav, devet tipov letal iz desetih držav ter štirje tipi brezpilotnih letalnikov iz štirih držav. Sodelujoči letalniki so vzletali in pristajali z letališča v Cerkljah ob Krki in z letalske baze Brnik, z letališč Aviano, Ghedi in Istrana v Italiji, s hrvaškega letališča Zemunik pri Zadru, z letališča Norvenich v Nemčiji ter z letalonosilke ameriške vojske USS Harry S. Truman in s španske amfibijske letalonosilke Juan Carlos I. Prvi teden vaje je bil namenjen prihodu udeležencev, vzpostavitvi strukture poveljevanja in kontrole ter pogojev za izvedbo vadbenih aktivnosti. Priprave so potekale na širšem območju Slovenije in v njenem zračnem prostoru. Od 30. maja do 3. junija so potekale praktične aktivnosti na območjih usposabljanja, kar je zahtevaločasne dnevne zapore zračnega prostora nad območji delovanja, povečan pa je bil tudi hrup zaradi preletov letalnikov. V petdnevnem intenzivnem usposabljanju so izvedli 816 usmerjanj zračne podpore, izmed teh 46 ponoči. Piloti sodelujočih letal in helikopterjev so za potrebe vadbenih aktivnosti nalleteli več kot 400 ur. V usposabljanje je bilo na različnih lokacijah po Sloveniji vključenih približno 50 skupin kontrolorjev združenih ognjev.

URJENJE IZ TAKTIKE ZDRUŽENEGA BOJEVANJA

Na delovni točki Idrija so vse aktivnosti potekale na območju naselja Zadlog pri Črnem Vrhu nad Idrijo, kjer sta bili vzpostavljeni dve izpostavljeni poveljniški

Brigadno poveljniško mesto v Zadlogu

Na letališču Cerklje ob Krki so zagotavljali oskrbo sodelujočih letalnikov.

mesti. V okviru brigadnega poveljniškega mesta so delovali pripadniki 1. brigade Slovenske vojske ter avstrijski specialisti za elektronsko bojevanje in ameriški opazovalci združenih ognjev iz Italije. Bataljonsko poveljniško mesto pa so popolnjevali pripadniki 10. pehotnega polka. Aktivnosti so vključevale tudi delo na opazovalnici, za kar so bili zadolženi pripadniki 10. polka in tujih oboroženih sil. Za nemoten potek in nadzor aktivnosti na tej delovni točki so poleg inštruktorjev Slovenske vojske skrbeli tudi pripadniki britanske, italijanske, belgijske, poljske ter češke vojske. Pripadniki 74. in 10. pehotnega polka so v taktični situaciji nastopali v vlogi nasprotnikovih sil. Za potrebe vaje je bilo na tej delovni točki vpoklicanih tudi 21 pripadnikov prostovoljne pogodbene rezervne sestave Slovenske vojske iz 16. centra za nadzor in kontrolo zračnega prostora, ki so prav tako igrali sile nasprotnika ter poskrbeli za varovanje tabornega prostora. V aktivnosti so bili vključeni vojaška kolesna oklepna vozila 6 x 6 Valuk in tank M-84 ter ekipa latvijske vojske z izvidniškim brezpilotnim letalnikom. Na območju delovne točke Idrija se je približno 80 udeležencev usposabljal iz taktike združenega bojevanja s poudarkom na urjenju kontrolorjev združenih ognjev ob zračni podpori zavezniških letal, ki so simulirala zračno podporo v dopoldanskem, popoldanskem in večernem terminu. Na pobudo lokalne skupnosti so na območju idrijske občine po koncu vadbenih aktivnosti potekale tudi predstavitve za tamkajšnje osnovne in srednje šole. Skupine pripadnikov 15. polka vojaškega letalstva so osnovnošolcem in dijakom predstavile mednarodno vojaško vajo Jadranski udar 2022, delovanje enot na tem območju, svoje delo in naloge ter možnosti za sodelovanje s Slovensko vojsko s predstavitvijo vojaških letalskih poklicev.

SPECIALCI REŠEVALI ZAJETEGA PILOTA

V okviru vaje Jadranski udar je na različnih lokacijah po Sloveniji potekalo tudi 72-urno usposabljanje enote velikosti dveh bojnih skupin. Ogledali smo si pri- zorišče na območju Termoelektrarne Trbovlje, ob 360 metrov visokem dimniku

in opuščenih industrijskih stavbah. Scenarij je predvidel strmoglavljenje letala in reševanje zajetega pilota. »Reševanje izoliranega osebja je ena izmed taktik, ki jo izvaja vojska, pri čemer uporablja različna sredstva oziroma posebej za take akcije usposobljene enote, ki pridejo na območje, ga zavarujejo, poiščejo vojaka in ga rešijo,« je razložil eden izmed načrtovalcev vaje Jadranski udar višji štabni vodnik Almir Mujčinović, pripadnik Centra kontrolorjev združenih ognjev 15. polka vojaškega letalstva. Na območju Termoelektrarne Trbovlje smo opazili strmoglavljeno letalo, po scenariju pa so ponesrečenega pilota zajele sovražne sile in ga odpeljale v enega izmed opuščenih objektov. Naloga enote z mednarodnim sestavom pripadnikov je bila, da napreduje iz dveh smeri, in sicer z deponije Lakonca na drugi strani

hriba ter skozi tunel. Pri tem so na vrhu naleteli še na sovražnikov tank, ki so ga morali uničiti. Druga ekipa pa je proti objektom napredovala čez most, nato pa sta se ekipi povezali. V akciji so sodelovali pripadniki bojne skupine Enote za specialno delovanje, specialne enote vojaške in civilne policije ter 14 pripadnikov tujih oboroženih sil, ki so pripadniki specialnih enot in tudi kontrolorji združenih ognjev. »Ti v okviru vaje podpirajo enoto pri napredovanju z uporabo združenih ognjev. V tem primeru so imeli možnost kontrole strelskih platform pilatusa PC-9 in bel-la-206 Slovenske vojske. Ta je simuliral napadni helikopter AH-64, uporabili pa so lahko tudi brezpilotno letalo Puma čeških specialnih sil ter neorganske divizijske ognje, ki so predstavljali simulirano podporo globoko v nasprotnikovem zaledju.

Eksplodije na tleh so simulirale zračne napade,« je razložil podčastnik. Ob tem je poudaril, da je vsa komunikacija med zemljo in zrakom standardizirana, zato večjih izzivov ni bilo za pričakovati, saj so vsi sodelujoči kontrolorji združenih ognjev ustrezno kvalificirani. »Kateri koli kontrolor združenih ognjev iz Nata in partnerskih držav deluje enako,« je pojasnil podčastnik. »Danes je to za specialno vojaško enoto že drugi dan aktivnosti. Imeli so že dve akciji, v 72 urah pa morajo izvesti šest podobnih scenarijev. Ko končajo današnjo nalogo, za katero so ukaz dobili ob drugi uri zjutraj, morajo takoj načrtovati izvedbo novega ukaza,« je še povedal višji štabni vodnik Mujčinović in poudaril, da gre za zahtevno ter psihofizično naporno usposabljanje. Scenariji so pripravljeni tako, da so čim bolj realistični in za sodelujoče nepredvidljivi – poveljniki torej sprejemajo pomembne odločitve med potekom oziroma ob napredovanju akcije, tudi zato scenarij obsega čim širšo mogočo postavitev opozicijske sile. V ta namen je bilo na voljo 70 vojakov mednarodne sestave. »Poveljnik se bo še odločil, ali bo končen izmik opravil čez most ali čez deponijo,« je ob spremljanju akcije pojasnil sogovornik. Pred štirimi leti je bila podobna vaja že izvedena na tem območju, je pa višji štabni vodnik poudaril, da je letošnja udeležba pripadnikov specialnih enot najštevilčnejša do zdaj. Kot novosti je izpostavil sodelovanje policijskih specialnih enot in uporabo digitalne komunikacije kot podlage za sistem poveljevanja in kontrole.

PRIPADNIKI SV NA MISIJAH PRISPEVAJO K UGLEDU NAŠE DRŽAVE

Na Ministrstvu za obrambo je bila v sredo, 22. junija, tradicionalna avdio-video konferenca, na kateri so predsedniku Republike Slovenije in vrhovnemu poveljniku obrambnih sil Borutu Pahorju pred dnevno državnosti poročali poveljniki slovenskih kontingentov, ki delujejo v mednarodnih operacijah in na misijah v Bosni in Hercegovini, Latviji, Iraku, Maliju ter na Kosovu in Slovaškem. Videokonferenca sta se udeležila tudi minister za obrambo Marjan Šarec in načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor Robert Glavaš.

Minister Šarec je na začetku izpostavil pomen takih videokonferenc s pripadniki Slovenske vojske v mednarodnih operacijah in na misijah, saj na njih poveljniki slovenskih kontingentov poročajo o razmerah na terenu, nalogah ter opremljenosti in usposobljenosti za delo. Minister Šarec se je pred dnevno državnosti spomnil, da smo se pred 31 leti trudili za samostojno državo in posledično svojo vojsko, ki je danes cenjena doma in v tujini ter ima pomembno vlogo. »Opravljam zelo pomembno delo pri ohranjanju miru, varnosti in stabilnosti na vseh območjih, na katerih delujete,« je ocenil in se pripadnikom zahvalil za njihovo delo. Predsednik Pahor se je v nagovoru najprej zahvalil poveljnikom kontingentov Slovenske vojske za njihovo delo. Ob tem je poudaril izjemen prispevek pripadnikov na misijah k ugledu naše države, saj svoje delo opravljajo predano in profesionalno, pri čemer se lahko na njih zanesejo tako zavezniške vojske kot lokalne in državne oblasti. Posebej je izrazil zadovoljstvo, da so se pripadniki Slovenske vojske v dobrih dveh desetletjih opravljanja nalog v tujini vselej vrnili domov živi in zdravi. Deloma je to posledica visoko in profesionalno usposobljene vojske, sploh v času, ko

BESEDILO SSK, UPRS in Marko Pišlar
FOTO STA

je vojna v Evropi prvič tako zelo blizu. »Čeprav smo kot članica Evropske unije in Nata ruski napad na Ukrajino obsodili in s sankcijami poskušamo vplivati, da se vojna konča in bi bil čim prej mir, je naša naloga, da solidarno ter skupaj z drugimi državami pomagamo Ukrajini pri obrambi,« je pojasnil Pahor. Dodal je, da Ukrajine ne smemo pustiti na cedilu, saj bi se tako odrekli tudi svojim vrednotam. Predsednik je povedal, da se je morda prav zaradi teh dogodkov v Ukrajini dodatno potrdila potreba po visoko usposobljeni in profesionalni vojski. »Ko Slovenska vojska delo opravlja v tujini, skrbi tudi za mir naše države,« je prepričan vrhovni poveljnik. V nadaljevanju je predsednik države s poveljniki kontingentov spregovoril o varnostnih in političnih vprašanjih ter okoliščinah, ki so jim podvrženi pri svojem varnostno zelo izpostavljenem delu. Predsednika Pahorja je zanimalo zlasti, ali nove varnostne okoliščine vplivajo na njihovo delo in odnose s pripadniki drugih vojsk. Poveljniki kontingentov Slovenske vojske so poročali o različnih stopnjah varnostnih tveganj v mednarodnih operacijah in na misijah, pri tem pa ocenili, da vsi kontingenti nemoteno opravljajo naloge ter so zanje tudi ustrezno opremljeni in usposobljeni. Na koncu je vrhovni poveljnik povedal, da želi tudi v luči praznovanja dne državnosti spomniti, da smo bili ob razglasitvi samostojne države napadeni, vendar smo svojo državo ubranili, kar nam daje moč in ponos zlasti ob tem prazniku. Predsednik Pahor upa, da ob tem vsi občutijo zadoščenje, in si želi, da bi bil mir trajen. Na koncu je pripadnike Slovenske vojske na dolžnostih v tujini pozdravil tudi načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor Robert Glavaš, ki jim je zaželel varno delo in dobro počutje ter da še naprej ponosno predstavljajo Slovensko vojsko v tujini.

OBJAVE MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ŠT. 359
JUNIJ 2022

6215.

Na podlagi prvega odstavka 45. člena Zakona o službi v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 68/07) in Kriterijev za izredna povišanja vojaških oseb v činu ob upokojitvi (št. 811-11/2018-1 z dne 6. 6. 2018) izdajam

**ODREDBO
O IZREDNEM POVIŠANJU
PODČASTNIKOV OB UPOKOJITVI**

v čin štabnega vodnika:
Brigita MEDEOT, 1963
Mihajlo OSTROGOVIČ, 1959

**Številka: 811-1/2022-9
Datum: 5. 5. 2022**

**Mag. Matej TONIN
MINISTER**

6216.

Na podlagi prvega odstavka 45. člena Zakona o službi v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 68/07) in Kriterijev za izredna povišanja vojaških oseb v činu ob upokojitvi (št. 811-11/2018-1 z dne 6. 6. 2018) izdajam

**ODREDBO
O IZREDNEM POVIŠANJU
ČASTNIKOV OB UPOKOJITVI**

I. v čin podpolkovnika:
Jožef KOŠČAK, 1962

II. v čin majorja:
Maks ŽITKO, 1960

**Številka: 811-1/2022-10
Datum: 5. 5. 2022**

**Mag. Matej TONIN
MINISTER**

6217.

Na podlagi 63.a člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 138/04 – skl. US, 53/2005 – skl. US, 96/12 – ZPIZ-2, 95/15) in 3. člena Uredbe o vojaških uslužbencih (Uradni list RS, št. 54/03, 119/07 in 88/15) izdajam

**ODREDBO
O POTRĐITVI RAZREDA VIŠJIM
VOJAŠKIM USLUŽBENCEM**

I. potrditev XII. razreda:
Goran CAR, 1977

II. potrditev IX. razreda:
Mojca BOLTEŽAR, 1967
Mojca CELCER, 1978
Pjeter DUHANI, 1966
David HOČEVAR, 1990
Petra KERŠIČ, 1963
Janez MEVEC, 1993
Emil ŠAKANOVIC, 1983
Simon TAVČAR, 1992
Inge VINDIŠ, 1963

**Številka: 811-1/2022-4
Datum: 13. 5. 2022**

**Mag. Matej TONIN
MINISTER**

6218.

Na podlagi 63.a člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 138/04 – skl. US, 53/2005 – skl. US, 96/12 – ZPIZ-2, 95/15) in 12. člena Uredbe o vojaških uslužbencih (Uradni list RS, št. 54/03, 119/07 in 88/15) izdajam

**ODREDBO
O NAPREDOVANJU VIŠJIH VOJAŠKIH
USLUŽBENCEV V RAZREDIH**

I. napredovanje v XIII. razred:
Tjaša BIRSA, 1976
Matej KŠELA, 1975
Gregor MARINIČ, 1975
Andrej OVČAR, 1972

II. napredovanje v XII. razred:
Marko KOVAČIČ, 1971
Janko KREBELJ, 1970

Tatjana POLČ, 1967
Franka TOMŠIČ, 1970

III. napredovanje v XI. razred:
Vesna BUKOVEC, 1976
Majda GRBEC, 1959
Romana JURKOVIČ, 1970
Zora KOTNIK, 1963
Gregor POLANEC, 1974
Uršula PRISLAN UREK, 1972
Suzana VEŠNER, 1969

IV. napredovanje v X. razred:
Aleš FRANK, 1976
Slavko LIKEB, 1967
Katarina MUSTAR, 1985
Niko OTOREPEC, 1972
Maja RUPERČIČ, 1990
Mitja SODJA, 1977
Boris STARIHA, 1971
Robert ŠTIMAC, 1981

**Številka: 811-1/2022-7
Datum: 13. 5. 2022**

**Mag. Matej TONIN
MINISTER**

6219.

Na podlagi tretjega odstavka 63. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 138/04 – skl. US, 53/2005 – skl. US, 96/12 – ZPIZ-2, 95/15) in 9. ter 11. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

**ODREDBO
O POVIŠANJU ČASTNIKOV**

I. v čin polkovnika:
Samo FLISEK, 1966
Gregor VODEB, 1972
Bernarda VOLČANJK, 1970

II. v čin podpolkovnika:
Dušan BELOVIČ, 1970
Lidija BENIGAR, 1975
Igor BRINAR, 1967
Peter CUDERMAN, 1974
Goran DROVENIK, 1966
Ivan ERMENC, 1968
Gregor HRIBAR, 1971
Matija JAZBEC, 1977
Srečko KAUČIČ, 1970

Danilo KLINAR, 1973
Drago KOVAČEC, 1965
Miroslav KOVAČEVIČ, 1971
Jernej KRAJNC, 1975
Dušan LAZAR, 1967
Sergej RODMAN, 1976
Gorazd SAGADIN, 1974
Primož SAVINŠEK, 1975
Samo STREHAR, 1975
Tomaž URBANCL, 1963
Nataša ZORMAN, 1974
Alojz ZUPANČIČ, 1973

III. v čin kapitana korvete:
David BENIGAR, 1970

IV. v čin majorja:
Maja BABNIK SMREKAR, 1966
Primož BANTAN, 1980
Blaž BENIGER, 1978
Andrej ČEH, 1971
Dejan GANTAR, 1975
Roman GORENJAK, 1974
Luka GORJUP, 1977
Tonja Ana HRVATIN, 1973
Iztok JANC, 1975
Franc KLEMEN, 1981
Martina KOBAL, 1976
Janja KOLAR, 1966
Rok KOVŠE, 1981
Aleš KRALJ, 1975
Miro KUMP, 1972
Jure LAMPE, 1978
Mitja MAGDIČ CAPELLO, 1970
Dejan PAGON, 1981
Urška PETROVIČ, 1976
Boštjan PINTARIČ, 1978
Ivan POGOREVC, 1972
Miran PROSEN, 1976
Tomaž ROGELJA, 1978
Marko SAJOVIC, 1978
Marko ŠEFMAN, 1976
Daniel ŠULER, 1971
Peter VERDNIK, 1971
Aleš VOVK, 1969

V. v čin stotnika:
Miro BARAČ, 1973
Ino ČREŠNIK, 1986
Boris DEŽMAN, 1975
Bojana DIMEC, 1981
Darko DOMAJNKO, 1978
Matic FRANKO, 1990
Zoran LASNIK, 1977
Nenad LJUBANIČ, 1983
Robert MODIC, 1977
Blaž PLANINC, 1984

Blaž PRIMC, 1984
Sašo RADIČ, 1982
Jernej STARIČ, 1982
Tadej TROJNER, 1988
Katja ZUPANC BENIGER, 1983

VI. v čin nadporočnika:
Rok BREZAVŠČEK, 1989
Marko GAČNIK, 1987
Ana GRUBAR, 1991
Luka JENIČ, 1991
Matjaž LORBER, 1991
Nataša MURKO, 1987
Amadej PETELINŠEK, 1992
Sašo VENE, 1990
Anja ZUPIN, 1987

Številka: 811-1/2022-8
Datum: 13. 5. 2022

Mag. Matej TONIN
MINISTER

6220.
Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in prvega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) izdajam

ODREDBO
O PODELITVI PRIZNANJ
MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

SPOMINSKI PEČATNI PRSTAN
prejme:
Roman URBANČ, 1967

Številka: 094-2/2022-19
Datum: 13. 5. 2022

Mag. Matej TONIN
MINISTER

6221.
Na podlagi 63.a člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 138/04 – skl. US, 53/2005 – skl. US, 96/12 – ZPIZ-2, 95/15) in 12. člena Uredbe o vojaških uslužbencih (Uradni list RS, št. 54/03, 119/07 in 88/15) izdajam

ODREDBO
O NAPREDOVANJU VIŠJIH VOJAŠKIH

USLUŽBENCEV V RAZREDIH

I. napredovanje v XIII. razred:
Alenka JAMAR, 1982

II. napredovanje v XII. razred:
Uroš ROŠKER, 1978
Danijel VORIH, 1982

III. napredovanje v XI. razred:
Aleš GOLOB, 1970

Številka: 811-1/2022-5
Datum: 15. 5. 2022

Mag. Matej TONIN
MINISTER

6222.
Na podlagi tretjega odstavka 63. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 138/04 – skl. US, 53/2005 – skl. US, 96/12 – ZPIZ-2, 95/15) in 9. ter 11. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

ODREDBO
O POVIŠANJU ČASTNIKOV

I. v čin majorja:
Gorazd STERGAR, 1978

II. v čin stotnika:
Zoran GORJUP, 1970

Številka: 811-1/2022-6
Datum: 15. 5. 2022

Mag. Matej TONIN
MINISTER

6223.
Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) izdajam

ODREDBO
O PODELITVI PRIZNANJ
MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ZAHVALNO LISTINO
S SPOMINSKIM KOVANCEM
prejmejo:

Bojan HUDOBIVNIK, 1957
Zoran JUSTIN, 1957
Aleša MESEC, 1971
Janez PETROVIČ, 1959
Danijela SLEKOVEC, 1979
Slavica VIDRIH, 1962

Številka: 094-2/2022-20
Datum: 20. 5. 2022

Mag. Matej TONIN
MINISTER

6224.
Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in prvega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) izdajam

ODREDBO
O PODELITVI PRIZNANJ
MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

I. MEDALJO ZA MEDNARODNO
SODELOVANJE II. STOPNJE
prejmeta:
podpolkovnik CLAUDIO BLARDONE, 1980, Italija
major YANNICK TRUDEAU, 1990, Kanada

II. MEDALJO ZA MEDNARODNO
SODELOVANJE III. STOPNJE
prejme:
stotnik RICHARD LIŠKA, 1983, Slovaška

Številka: 094-2/2022-21
Datum: 23. 5. 2022

Mag. Matej TONIN
MINISTER

6225.
Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07,

4/11, 86/11, 105/13, 37/15,72/18 in 32/21) in Ukaza o priznanjih načelnika GŠSV (št. 094-5/2013-260 z dne 17. 1. 2014) izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
GENERALŠTABA SV

I. ZLATO MEDALJO
NAČELNIKA GŠSV
prejmejo:

Matej CEGLAR, 1987
Janez DRESLER, 1966
Rudi KOMAC, 1968
Sonja NUHI, 1964
Tomislav PEČEK, 1963
Vilibald POLŠAK, 1966
Marjan SIRK, 1967
Gorazd ŠKORJANC, 1965
Tomaž ŠVARA, 1971
Marko TAUČER, 1974
Blaž TOMŠIČ, 1968
Goran VAREK, 1972
Jože VIDRIH, 1964

II. SREBRNO MEDALJO
NAČELNIKA GŠSV
prejmejo:

Peter ADAMIČ, 1972
Vesna ADAMIČ, 1975
Primož BANTAN, 1980
Matej BEKE, 1971
Igor BRAJLIH, 1977
Irena BURGAR, 1968
Darka ČEMAŽAR, 1961
Danilo DREVENŠEK, 1972
Loredana HABIČ, 1974
Mihaela HOŠNJAK, 1975
Alenka JAMAR, 1982
Andrej JANČEVSKI, 1967
Boris KLEPAČ, 1970
Zoran LESKOVŠEK, 1975
Frenk MAJCEN, 1968
David MUHIČ, 1982
Miroslav PETRAK, 1972
Viktor POTOČNIK, 1976
Denis PUNGARČAR, 1971
Branko ROBAR, 1972
Maja SEVER JELENKO, 1979
Denis SOBIECH, 1979
Andrej SVETANIČ, 1968
Andrej ŠIJANEC, 1971
Sabina UŽMAH, 1973
Blažo Blaž VUKOVIČ, 1980
Marko ZORMAN, 1966
Branko ŽIHER, 1965

III. BRONASTO MEDALJO
NAČELNIKA GŠSV
prejmejo:

Bojan BARTOL, 1968
Jan BELŠAK, 1988
Tanja BREGAR, 1980
Metka ČOŽ, 1978
Branko DOLENC, 1969
Sandi DRAŠKOVIČ, 1978
Boštjan EKSELENSKI, 1980
Bojan FERŠ, 1981
Žiga FRANJIČ, 1979
Matic GOMBOC, 1987
Simona GREGOREC, 1978
Andrej HRIBAR, 1968
Žan KARNIČAR, 1990
Tom Nino KASTELIC, 1974
Srečko KAUČIČ, 1970
Matjaž KAVKLER, 1974
Peter KLINC, 1964
Tomaž KOLAR, 1960
Jernej KRAJNC, 1975
Ivan KUMAR, 1977
Roman KURE, 1971
Andrej KUTNAR, 1958
Zlatko KVRŽIČ, 1978
Igor LUKAN, 1974
Zoran LUKIČ, 1974
Martin MARTINOVIČ, 1985
Aleš MATKOVIČ, 1977
Andrej OGLAJNER, 1981
Dražen OSMAK, 1971
Nataša PATE, 1969
Nataša PINTAR, 1979
Irma PLAVEC, 1991
Martina PODVRŠNIK, 1967
Slobodan RADOSAVLJEVIČ, 1982
Dane ROT, 1988
Franko SKOK, 1967
Robert SKORNŠEK, 1976
Danijel SOKAČ, 1971
Jurko STARC, 1962
Miloš STARIČ, 1967
Dejan ŠEMEN, 1980
Uroš ŠPEHAR, 1978
Bernarda ŠRAJ, 1973
Damjan TEMNIKAR, 1977
Stojan TODOROVSKI, 1964
Mateja TROŠT, 1971
Simona VALIČ, 1985
Miran VERES, 1968
Marko VERHOVNIK, 1987
Rok VERVEGA, 1980
Zdenka VESELIČ, 1963
Franci VOLČIČ, 1964
Nataša VRANEŠIČ, 1971
Katja VURCER STRAŽE, 1972

Tina ZAGORC, 1985
Aleš ZOBAVNIK, 1985
Aleš ŽAGAR, 1972
Anton ŽBOGAR, 1971
Robert ŽEKŠ, 1985
Luka ŽEROVNIK, 1978

IV. MEDALJO NAČELNIKA GŠSV

prejmejo:
Tomaž AHEJ, 1972
Dušan BABIČ, 1967
Nina BEČAN, 1991
Darko BERTOLE, 1967
Urban BIZJAK, 1976
Jože BLAGOVIČ, 1964
Rok BREZAVŠČEK, 1989
Aleš CAF, 1984
Matej CRNKOVIČ, 1968
Andreja ČREŠNIK, 1976
Denis DEŽMAN, 1990
Matjaž DIMC, 1965
Sandi ERJAVEC, 1983
Andrej ERKER, 1989
Marjan FERLIN, 1972
Barbara FRUMEN, 1981
Andreja GAŠPERIN BELEC, 1979
Petja GORENC, 1990
Mitja HAJDINJAK, 1980
Nataša HOČEVAR, 1971
Bojan HORVAT, 1978
Darko HORVAT, 1982
Matija JANEŽIČ, 1988
Robert JELEN, 1993
Luka JENIČ, 1991
Slavček JUSTINEK, 1984
Živa KLEMEN, 1980
Nataša KOCBEK, 1982
Bojan KOLEDNIK, 1979
Mateja KONDARDI, 1974
Milan KOS, 1971
Boštjan KOSTEVC, 1967
Zoran KOVAČIČ, 1986
Iztok KOZOLE, 1969
Primož KRAJCAR, 1982
Mirko KUČINIČ, 1990
Nejc KUKOVIČ, 1987
Aleš LIPNIK, 1982
Andrej LUKANČIČ, 1962
Miha MOČNIK, 1988
Andreja NIKL, 1985
Zlatko NIKOLIĆ, 1965
Mitja OGRIZEK, 1984
Ivan ONIČ, 1970
Grega OSOJNIK, 1977
Robert OŠTIR, 1971
Matej PAL, 1992
Linda PELAJ, 1990

Gregor PETRIČ, 1979
Sašo PRISLAN, 1983
Tomaž RAŽMAN, 1984
Silva RUDOLF, 1984
Roni SEMEC, 1982
Marko SIMONIČ, 1984
Branislav SLANA, 1965
Samo SMOLEJ, 1972
Primož SVATOVŠEK, 1977
Damijan ŠKERGET, 1976
Jurij ŠKERGET, 1990
Luka ŠTRUS, 1988
Sebastjan TAJNŠEK, 1974
Aleksander TOMAZINI, 1968
Igor TOMŠE, 1964
Blaž TURK, 1979
Igor URH, 1968
Gregor VESELIČ, 1988
Darko VRBNJAK, 1971
Dejan ZARNIK, 1976
Gašper ZDEŠAR, 1977
Viljem ZOBEC, 1974
Andrej ZUPAN, 1982
Aleksander ZUPANIČ, 1974
Erik ŽERJAV, 1992
Matjaž ŽNIDARŠIČ, 1981

V. BRONASTO PLAKETO SLOVENSKE VOJSKE

prejmejo:
Anita BAVČER, 1970
Vesna FERJANČIČ, 1964
major ACE KARAJOVANOSKI, 1980,
R. Makedonija
Jurij KETE, 1971, Vipava

VI. ZLATO MEDALJO VOJAKU SV ZA DOSEŽENE USPEHE

prejmejo:
Janez BRVAR, 1970
Zlatko KOZOLE, 1980
Alojz MARKOJA, 1976
Sandi POZMAN, 1978

VII. SREBRNO MEDALJO VOJAKU SV ZA DOSEŽENE USPEHE

prejmejo:
Franci BERLAN, 1968
Tadej BUČAR, 1990
Miha DELL OLIVO, 1987
Peter DRAKSLER, 1993
Matej KEKUŠ, 1985
Darko LUŽNIK, 1982
Branko OKREŠA, 1989
Miha PLANKO, 1984
Tomaž PULKO, 1987
Boris VENE, 1978

VIII. BRONASTO MEDALJO VOJAKU SV ZA DOSEŽENE USPEHE

prejmejo:
Aljaž ARNUŠ, 1987
Aleksander ČUŠ, 1983
Gordana FEMIČ, 1979
Matej JEVŠEVAR, 1979
Ilj KRAJNC, 1998
Nejc MAKAROVIČ, 1993
Vili MEDVED, 1969
Sašo MODIČ, 1976
Peter PLEJIČ, 1990
Darko PLEVNIK, 1981
Jakob REVINŠEK, 1991
Matej TUŠ, 1990
Liza ZUPANČIČ, 1985

IX. MEDALJO VOJAKU SV ZA DOSEŽENE USPEHE

prejmejo:
Luka ANDREJC, 1994
Tilen BRANCELJ, 2000
Aleksander CILENŠEK, 1991
Samo GOMILŠEK, 1997
Žiga HROVAT, 1996
Domen JEROT, 1987
Sebastjan KRALJ, 1993
Tadej MAJHEN, 1990
Damjan ROPOŠA, 1982
Denis SAMARDŽIČ, 1984
Mark SEDLAR, 1999
Ana SITAR, 1982
Grega SLAK, 1992
Davor ŠMIT UPLAZNIK, 1985
Boštjan VEDERNJAK, 1977
Jasmina VOČANEC, 1994
Klemen ZAJC, 1989

X. BRONASTO PRIZNANJE ZA DELO NA ŠPORTNEM PODROČJU

prejmeta:
Anita HORVAT, 1996
Urška KUHARIČ, 1994

XI. PRIZNANJE ZA DELO NA ŠPORTNEM PODROČJU

prejme:
Matija ŠESTAK, 1972

Številka: 094-7/2022-359
Datum: 9. 5. 2022

Generalmajor
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

STRATEŠKI KOMPAS ZA VARNOST EVROPSKE UNIJE

Voditelji držav in vlad so na zasedanju Evropskega sveta 24. in 25. marca sprejeli strateški kompas, ki določa smernice razvoja evropske obrambe in varnosti v naslednjem desetletju. Dokument sledi ambicijam globalne strategije iz leta 2016 glede krepitev vloge Evropske unije kot varnostnega in globalnega akterja v svetu. Kot tak predstavlja kompromis med državami članicami glede vzpostavitve strateške avtonomije Evropske unije na področjih varnosti in obrambe.

Pandemija covida-19 in vojna v Ukrajini sta obudili zavedanje, da mora Evropska unija postati relevantnejši globalni zunanjepolitični akter, če želi uspešno zaščititi interese svojih državljanov ter zagotavljati stabilnost v neposredni soseščini. Evropska unija mora zato razpolagati z instrumenti, ki vključujejo poleg diplomatskih, finančnih, razvojnih in humanitarnih tudi vojaške zmogljivosti v okviru skupne varnostne in obrambne politike. Strateški kompas zato predpostavlja razvoj »mehke« in »trde« moči, skladno z integriranim pristopom Evropske unije k zunanjim konfliktom in krizam, pri čemer Nato še vedno ostaja kolektivni steber zagotavljanja obrambe v Evropi. Slovenija je imela med predsedovanjem Svetu Evropske unije pomembno vlogo pri oblikovanju strateškega kompasa, in sicer z organizacijo različnih dogodkov in seminarjev ter pripravo miselnih dokumentov, kar je predstavljalo dobro podlago za potrditev dokumenta med francoskim predsedovanjem. Države članice so se na podlagi ocene varnostnega okolja in s potrditvijo strateškega kompasa poenotile glede izvajanja več kot 80 zavez ter ukrepov, ki bodo prispevali k optimizaciji delovanja evropske obrambe in varnosti na štirih področjih. To so ukrepanje, varnost, naložbe in sodelovanje s partnerji. V letošnjem in prihodnjih letih bo zato najpomembnejša hitra uvedba nekaterih zavez držav članic in drugih deležnikov evropske obrambne skupnosti, pri čemer bo predstavljala največji izziv zagotovitev ustreznih pogojev ter politične volje.

EVROPSKA UNIJA KOT UČINKOVITEJŠE SREDSTVO KRIZNEGA UPRAVLJANJA

Če želi Evropska unija postati kredibilen varnostni akter, mora biti zmožna hitrega, robustnega in učinkovitega odzivanja na krizne razmere. Zaradi različnih geopolitičnih dogodkov, kot je bil primer neusklajenega in nekoordiniranega umika sil leta 2021 iz Afganistana, je precejšnja pozornost med oblikovanjem kompasa pridobila zamisel o preoblikovanju koncepta hitrih odzivnih sil. Predlagana je bila vzpostavitev zmogljivosti Evropske unije za hitro napotitev, ki bi izhajala iz revizije koncepta njenih bojnih skupin. Zmogljivost bo sestavljena iz okoli 5000 pripadnikov vojaških sil, ki se bodo skupaj udeleževali vojaških vaj, ter bo vključevala medicinske in obveščevalno-izvidniške zmogljivosti, strateški zračni transport, vojaške satelitske komunikacije ter zmogljivosti kibernetске obrambe. Izhajala bo iz operativnih scenarijev, ki bodo sprejeti letos za napotitev v različnih kriznih razmerah, posebej pa bo pozorna na delovanje v negotoljubnem okolju. Naslednji korak bo začetek skupnih vojaških vaj leta 2023, ki bodo prispevale k večji interoperabilnosti in pripravljenosti oboroženih sil držav članic Evropske unije.

BESEDILO Martin Kolenc, DOP
FOTO Bruno Toič

Doseganje polne operativne zmogljivosti, vključno z oblikovanjem potrebnih podpornih zmogljivosti, se pričakuje leta 2025. Države članice so se zavezale tudi h krepitvi prilagodljivosti in robustnosti mandatov vojaških operacij in misij Evropske unije, ki v trenutnih konfiguracijah niso dovolj učinkovite in se spoprijemajo s težavami v procesu generiranja sil. Zato je bila predlagana sprememba koncepta usposabljanja misij skupne varnostne in obrambne politike, ki bi vključeval tudi dodajanje izvršilnih nalog, kot so spremljanje oboroženih sil partnerskih držav na konfliktna območja, možnost napotitve vojaških svetovalcev v okviru delegacij Evropske unije ter polna izraba evropskega mirovnega instrumenta s paketi usposabljanja in opremljanja. Pogoji za uspešno načrtovanje in vodenje vojaških operacij in misij je tudi učinkovita vojaška poveljniška struktura, pri kateri kompas predvideva kadrovske in finančne krepitev vojaške zmogljivosti za načrtovanje ter izvajanje operacij do leta 2025. Takrat bi morale biti vojaške zmogljivosti sposobne prevzeti vodenje in načrtovanje vseh izvršilnih ter neizvršilnih vojaških operacij in misij ter tudi načrtovati vojaške vaje in poveljevati ob napotitvi zmogljivosti Evropske unije za hitro napotitev. Dolgotrajni postopki sprejemanja odločitev na ravni Evropske unije zahtevajo dogovor o fleksibilnejših načinih kriznega odzivanja oziroma aktivaciji 44. člena Pogodbe o Evropski uniji, ki omogoča podelitev mandata manjši skupini držav članic za izvedbo posebne operacije kriznega upravljanja pod zastavo Evropske unije oziroma oblikovanje tako imenovane koalicije voljnih držav.

EVROPSKA UNIJA JE SPOSOBNA ZAVAROVATI INTERESE SVOJIH DRŽAVLJANOV

Zaradi potrebe po boljšem situacijskem zavedanju v Evropski uniji je eden pomembnejših predlogov redna obnova analize groženj in izzivov, ki je bila prvič

Leta 2023 je predvidena izvedba prvih vojaških vaj v živo.

objavljena leta 2020, torej še pred rusko invazijo v Ukrajini. Letos je predviden prvi pregled analize, ki bo morala dosledno upoštevati glavne izsledke vojne v Ukrajini, na čemer bodo temeljile lekcije za nadaljnji razvoj evropske obrambe in varnosti. Da bi izboljšali delovanje obveščevalnih struktur Evropske unije, se dodatno predvideva krepitev enotne zmogljivosti za analizo obveščevalnih podatkov do leta 2025. Zaradi vztrajnega povečanja hibridnih groženj bo v ospredju oblikovanje orodij za zoperstavljanje hibridnim grožnjam, s čimer se bodo letos združili vsi mehanizmi pod celovito strukturo. Prednostne naloge v okviru tega poglavja so usmerjene v izvedbo varnega in prostega dostopa do globalnih strateških področij, kot so kibernetički prostor, morje in vesolje, kjer se predvidevajo oblikovanje skupnih kibernetičkih enot za preprečevanje kibernetičkih napadov, oblikovanje koordinirane pomorske prisotnosti na pomembnih pomorskih območjih, kot je indijsko-pacifiška regija, ter oblikovanje strategije za vesolje in obrambo. Ne nazadnje bo treba obravnavati tudi vpliv podnebnih sprememb na delovanje obojestranskih sil držav članic, ki se bodo morale v luči zelene tranzicije prilagoditi z uporabo trajnostnih virov energije. V ta namen bodo države članice do leta 2023 pripravile nacionalne strategije za spoprijemanje s podnebnimi spremembami.

OBRAMBNE NALOŽBE IN RAZVOJ ZMOGLJIVOSTI EVROPSKE UNIJE

Obrambne naložbe in razvoj zmogljivosti bodo v luči vojne v Ukrajini izredno pomembni za doseganje strateške avtonomije in ohranjanje koraka z drugimi globalnimi akterji, kot so ZDA in Kitajska. Voditelji držav so na neformalnem zasedanju Evropskega sveta marca letos v Versaju sprejeli zaveze glede izpolnitve evropskih obrambnih zmogljivosti z boljšim in večjim vlaganjem v obrambo, zapolnjevanjem strateških primanjkljajev zmogljivosti in razvojem dodatnih spodbud za skupni razvoj zmogljivosti ter nabave. Evropska komisija je na podlagi tega maja predstavila obrambni paket,

ki vključuje analizo obrambnih primanjkljajev, katere namen bo usmeriti obrambne naložbe za krepitev evropske obrambne industrijske razvojne baze ter obnovo strateških zalog vojaške opreme in zmogljivosti. Na tej podlagi so bili predstavljeni novi predlogi krepitve bonusnega sistema evropskega obrambnega sklada, oprostitve plačevanja davka na dodano vrednost ob skupnem razvoju zmogljivosti in nabav med državami članicami ter možnosti dodatnih finančnih spodbud Evropske investicijske banke, kar so podprli voditelji držav na Evropskem svetu 30. in 31. maja. Osrednja cilja pri razvoju zmogljivosti bosta pospešiti uvedbo in doseganje zavez držav članic pri obrambnih pobudah, kot je stalno strukturno sodelovanje, ter uskladiti letni pregled obrambe in načrt razvoja zmogljivosti. Pri tem bo treba čim bolj upoštevati tudi razvoj novih prebojnih tehnologij, kot so umetna inteligenca, kvantno računalništvo, upravljanje velepodatkov, ki spreminjajo pravila igre in naravo vojskovanja v sodobnih družbah. Velik pomen za evropsko obrambo bodo imele v prihodnjem obdobju tudi inovacije, zato je bilo na zadnjem srečanju obrambnih ministrov Evropske unije vzpostavljeno vozlišče za obrambne inovacije znotraj Evropske obrambne agencije.

SODELOVANJE S PARTNERJI

Evropska unija se je s strateškim kompasom zavezala, da bo poglobila strateška partnerstva z mednarodnimi organizacijami in državami tretjega sveta. V tem oziru bo pomembno oblikovanje strateškega in po meri ukrojenega sodelovanja z različnimi partnerji, ki delijo iste vrednote ter

interese. Vojna v Ukrajini je potrdila, da osrednji partner Evropske unije pri varnosti in obrambi ostaja Nato. Okvir trenutnega partnerstva obsega 74 predlogov skupnega sodelovanja, ki so zajeti v dveh skupnih izjavah, pri čemer pa že dlje časa ostaja ambicija glede nadaljnje formalizacije in poglobitve sodelovanja. Izpolnitev omenjene vezi je mogoče pričakovati s podpisom tretje skupne deklaracije, ki bi jo lahko podpisali na vrhu zavezništva v Madridu 29. in 30. junija. Pomemben partner, ki z resolucijami varnostnega sveta daje pravno podlago operacijam in misijam skupne varnostne in obrambne politike, ostajajo tudi Združeni narodi, pri katerih se bo nadaljevalo sodelovanje v okviru skupnih prednostnih nalog glede kriznega upravljanja za obdobje od leta 2022 do 2024. Za Slovenijo ostajata posebnega strateškega pomena varnost in stabilnost regije Zahodnega Balkana, zato se

ČASOVNICA VZPOSTAVLJANJA EVROPSKIH ZMOGLJIVOSTI ZA HITRO NAPOTITEV

MAREC 2022

Dogovor o razvoju zmogljivosti do leta 2025

NOVEMBER 2022

Odločitev obrambnih ministrov glede nadaljnjih usmeritev

KONEC LETA 2022

Dogovor glede operativnih scenarijev

LETO 2023

Izvedba prvih vojaških vaj

LETO 2025

Doseganje polnih operativnih zmogljivosti

aktivno zavzema za članstvo teh držav v Evropski uniji, tudi s prilagoditvijo njihovih obrambnih politik, sodelovanjem v operacijah in na misijah, z možnostjo koriščenja finančnih sredstev v okviru evropskega mirovnega instrumenta in poglobitvijo političnega dialoga. Eden pomembnejših partnerjev Evropske unije pri obrambno-varnostnem sodelovanju ostajajo Združene države Amerike, pri čemer so že vidni rezultati – oblikovanje namenskega dialoga glede obrambe in varnosti, ki se je začel s konzultacijami na ravni najvišjih predstavnikov v tem letu. Skladno s strateškimi usmeritvami velikih sil, ki usmerjajo svojo varnostno in politično prisotnost na indijsko-pacifiško regijo, se je Evropska unija s sprejemom strategije za indijsko-pacifiško regijo odločila povečati prisotnost in okrepiti sodelovanje s partnerskimi državami v regiji, saj so na tem območju nameščene pomembne strateške dobavne oskrbovalne verige.

SKLEP

Glede na trenutno varnostno situacijo, ki se z vsakim dnem vztrajno slabša, bodo pri izvajanju smernic strateškega kompasa zagotovo v ospredju nadaljnja pomoč Ukrajini, izboljšanje učinkovitosti delovanja operacij in misij skupne varnostne in obrambne politike, oblikovanje ustrezne vojaške poveljniške strukture in hitrih odzivnih sil, spoprijemanje s posledicami podnebnih sprememb ter zagotavljanje stabilnosti v neposredni soseščini in na strateških operativnih območjih, kot so Zahodni Balkan, Vzhodno partnerstvo, Sahel ter Severna Afrika. Pomembna bosta tudi zoperstavljanje hibridnim grožnjam in kibernetiskim napadom ter krepitev partnerstev s pomembnejšimi mednarodnimi organizacijami in tretjimi državami. V luči okrepljenih zavez in ambicij Evropske unije in Nata ter drugih mednarodnih organizacij, ki jih zahteva spremenjeno varnostno okolje, se bosta morala Slovenija in njen obrambno-varnostni sistem pri izvajanju zavez ustrezno prilagoditi na sistemski ravni in zagotoviti politično podporo na visoki ravni, kar bo zahtevalo izdatne kadrovske ter finančne vire, ki jih bo v kontekstu prihajajoče gospodarske ter energetske krize treba ustrezno pojasniti v javnosti.

NAJBOLJŠI PODČASTNIK JE PROTIMINSKI POTAPLJAČ

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO osebni arhiv Tomaža Ražmana

Najboljši podčastnik Slovenske vojske 2021 štabni vodnik Tomaž Ražman iz Kopra je že od malega vedel, da bo nekoč služil domovini. Slovenski vojski se je pridružil leta 2005 in več let opravljal različne dolžnosti na ladjah slovenske vojaške mornarice. Od leta 2012 je pripadnik Odreda za specialno podvodno delovanje v 430. mornariškem divizionu, v katerem opravlja naloge protiminskega potapljača. Je tudi odličen strelec, ki svoje strelsko znanje in izkušnje deli z drugimi pripadniki Slovenske vojske. Ražman je poročen in oče dveh hčerk. Z družino rad preživlja čas v naravi ali na morju. Med njegovimi hobiji je že od nekdaj tudi lov.

Štabni vodnik Ražman si bo leto, v katerem si je prislužil naziv najboljšega podčastnika Slovenske vojske, zapomnil predvsem po tem, da je bil veliko zdoma. »Bilo je intenzivno leto, saj sem bil najprej na misiji Evropske unije za usposabljanje oboroženih sil Malija, nato na usposabljanju v Franciji in na vaji v Grčiji,« je pojasnil. Z osvojitvijo prehodnega pokala je lahko tudi družina, ki je bila prikrajšana za njegovo prisotnost, spoznala, da je bil njegov trud prepoznan. Laskavi naziv pomeni tudi priznanje delu potapljačev Slovenske vojske, ki so velikokrat v senci drugih rodov. Štabni vodnik Ražman je odraščal ob očetu, nekdanjem častniku Slovenske vojske, in mami, nekdanji zaposleni v Teritorialni obrambi, zato se je že kot otrok navdušil nad vojaškim življenjem. Leta 2005 je po srednji šoli opravil temeljno vojaško usposabljanje v Vipavi in najprej na kratko služil v nekdanjem 10. bataljonu, že kmalu pa je bil premeščen v mornarico. Delal je kot strojnik na ladji Ankaran, leta 2010 pa je bil premeščen v posadko večnamenske ladje Triglav, kjer je bil specialist za ladijsko oborožitev. Ker si je že od nekdaj želel postati vojaški potapljač, je istega leta

opravil tečaj in se po dveh letih pridružil Odredu za specialno podvodno delovanje. »Že kot otrok sem večino časa v morju preživel pod vodo, rad sem se potapljaj. Potapljačem sem se želel pridružiti že takoj, vendar formacijsko še nekaj časa to ni bilo mogoče,« je opisal svojo poklicno pot. Po opravljenih tečajih za pirotehniko in protiminskega potapljača v Sloveniji je usposabljanje nadaljeval še v Rimu na šoli za uničevanje neeksplozivnih improviziranih ubojnih sredstev, leta 2016 pa je končal Šolo za podčastnike.

ZAHTEVNO DELO VOJAŠKEGA POTAPLJAČA

V Odredu za specialno podvodno delovanje odstranjujejo in uničujejo eksplozivne naprave ter tako zmanjšujejo ali odstranjujejo nevarnosti, ki lahko ogrozijo bojno delovanje enot, oseb, objektov ter materialnih sredstev. Za to delo morajo imeti pripadniki dobro psihofizično kondicijo in zmožnost delovanja v stresnih situacijah ter odlično zdravstveno stanje, ki ga potrjujejo z letnimi pregledi. »Med opravljanjem našega dela se lahko hitro kaj zgodi. Tudi meni se je, ko sem imel na tečaju za protiminskega potapljača težave z aparatom in sem zgubil zavest. Zbrani in izkušeni sodelavci so me takrat rešili in vse se je dobro končalo. Včasih lahko vse narediš prav, vendar zataji oprema,« je poudaril potapljač, za katerega je ta dogodek dragocena izkušnja. Poudaril je, da vojaško potapljanje nikakor ni primerljivo s potapljanjem v prostem času, zato je osip na

tečajih za potapljače v Slovenski vojski velik. »Dokler človek ne spozna delovanja pod vodo ali se sreča z nekaterimi okoliščinami, ne ve, kako se bo odzval,« je pojasnil sogovornik. Štabni vodnik Ražman je pripadnik Natovih deklariranih ciljnih zmogljivosti, in sicer skupine protiminskih potapljačev za delovanje v zelo plitvih vodah iz sestave Odreda za specialno podvodno delovanje.

Specializiran je za delo s podvodnimi sonarji, uničevanje improviziranih eksplozivnih naprav in neeksplozivnih ubojnih sredstev ter nevtralizacijo z razdalje z uporabo ostrostrelne puške 12,7 mm. »Če razmere to omogočajo, gremo v vodo vsaj trikrat na teden in izvajamo različne aktivnosti, od konvencionalnega in protiminskega delovanja do dela v zelo plitkih vodah, v kar se odred vse bolj usmerja z razvojem taktike in tudi s pridobivanjem nove opreme, kot so aparat zaprtega kroga dihanja, podvodna avtonomna plovila in roboti. Osredotočamo se na delovanje v vodi, prehod na kopno in delo na kopnem ter tako kopenskim specialnim silam in drugim enotam omogočamo nadaljevanje operacij, kot so na primer odpiranje minsko ogroženih pristanišč, zagotavljanje varnega dostopa humanitarne pomoči v pokonfliktna pristanišča ali pa izvidovanje in pregled mogočih plaž, predvidenih za izkrcanje zavezniških enot, kar je zaradi dogodkov v Črnem morju danes zelo aktualno,« je opisal zadolžitve protiminskih potapljačev. O vlogi podčastnika je pojasnil, da se njihov rod precej razlikuje

Vojaška poroka na ladji Triglav v Bernardinu

Sodeloval je na veliko potapljaških usposabljanjih v tujini.

»Dokler človek ne spozna delovanja pod vodo ali se sreča z nekaterimi okoliščinami, ne ve, kako se bo odzval.«

od pehote ali drugih vojaških rodov. »Kot podčastnik imaš prav gotovo vodilno vlogo in odgovornost. Kadar pa se potopimo, smo vsi enaki. Imamo tak sistem, da lahko glede na razmere tudi vojak prevzame vodenje,« je nekaj posebnosti svoje enote še pojasnil Ražman.

VELIKO ČASA IN TRUDA POSVETIL STRELSKIM VEŠČINAM

Poleg dela protiminskega potapljača se štabni vodnik Ražman posveča tudi strelskim veščinam, aktivno sodeluje pri razvoju strelstva v Slovenski vojski in je nosilec razvoja ostrostrelskih veščin v 430. mornariškem divizionu za potrebe specialnega delovanja v zelo plitkih vodah. Je tudi dobitnik srebrnega in bronastega strelskega znaka Slovenske vojske, inštruktor za bližinsko bojevanje na naseljenem območju ter inštruktor za nasilno vdiranje v objekte. »Veliko časa, truda in dobre volje sem vložil v učenje strelskih veščin, tako da danes pomagam sodelavcem iz drugih enot kot inštruktor streljanja,« je pojasnil ter dodal, da se je s streljanjem srečal že pred vojaškim poklicem, saj se je ukvarjal z lovstvom in tudi športnim streljanjem. Leta 2021 je bila eden izmed pomembnih mejnikov na njegovi vojaški poklicni poti tudi misija Evropske unije v Maliju, na kateri je deloval kot inštruktor malijskih oboroženih sil za ravnanje z improviziranimi eksplozivnimi napravami. V nadaljevanju poklicne poti si želi, da bi čim dlje opravljal delo potapljača, vendar da bi se enota kadrovske pomladila. »Želimo si dovolj mladih, da lahko popolnujemo enoto, in da bi bilo v prihodnosti organizirano vstopno preverjanje kandidatov za potapljače, s katerim bi lažje že na začetku prepoznali tiste, ki so primerni za to zahtevno delo.«

TUDI POROKA JE IMELA VOJAŠKI PRIDIH Ražman prav letos praznuje deseto obletnico poroke, na katero ima še posebej lep spomin. »Poročila sva se na ladji Triglav. Imel sem slovesno uniformo, tako kot vsa posadka, sprejem je bil v Bernardinu. Res je bilo filmsko in tega dneva ne bom nikoli pozabil,« je spomine obudil štabni vodnik, ki je danes oče dveh osnovnošolk. Priznava, da sta podpora in razumevanje domačih pri opravljanju vojaškega poklica zelo pomembna, saj je veliko odsoten. Prosti čas zato z družino rad preživlja v naravi in na morju, pogosto pa se odpravi tudi na lov, saj je član dveh lovskih družin.

VOJAŠKO IZOBRAŽEVANJE KOT JAVNO PRIZNANA OBLIKA IZOBRAŽEVANJA

BESEDILO podpolkovnik Robert Simonič
FOTO Bruno Toič

Vojaško izobraževanje in usposabljanje smo leta 1991 začeli šele vzpostavljati. Razvija ga lahko samo Slovenska vojska, saj je tako znanje nemogoče prenesti iz nevojaškega okolja. V procesih priprave, izvedbe in obvladovanja oboroženih spopadov v različnih razmerah lahko sodobno vojsko upravljajo le kakovostno izobraženi, usposobljeni in kompetentni pripadniki. Razvoj pogojujeta dva pomembna dejavnika, in sicer razvoj opreme ter spremenjena družbena in socialna vloga vojske na pragu tretjega tisočletja, ki obenem tudi močno spreminjata vojaško paradigmo.

Pred tridesetimi leti smo si Slovenci pravico do svoje države izbojevali. V tem obdobju se je materialna blaginja znatno povečala, življenjska doba se je podaljšala za dobrih osem let, število prebivalcev je naraslo za skoraj sto tisoč. Slovenija spada med najčistejše države, veliko Slovencev pa je po svoji odličnosti prepoznavnih v svetovnem merilu. Slovenija je zaradi svojih naravnih danosti pogosto priporočena kot turistična destinacija. Tudi varnost je na visoki ravni. Kaj pa se je po osamosvojitvi dogajalo s

Slovensko vojsko, ki je v vojni za Slovenijo z vsemi drugimi udeleženci imela pomembno vlogo v procesu osamosvajanja? Slovenska vojska je v treh desetletjih prešla več faz, izmed katerih je bilo prvo desetletje namenjeno njenemu oblikovanju, drugo profesionalizaciji, tretje pa žal ni bilo najuspešnejše. V četrto desetletje Slovenska vojska vstopa optimistično, saj bo več sredstev namenjenih njeni posodobitvi ob ustreznih virih in kadru. Obramba predstavlja enega izmed stebrov varnosti, obenem pa tudi državnosti. Vprašanje, ki si ga ob njenem razvoju postavljamo, je preprosto, in sicer, kako je Slovenska vojska sposobna opraviti svoje zakonske naloge. Sprašujemo se tudi, kako oblikovati in pripraviti vojsko, da bo lahko odgovarjala na zahteve sodobnega okolja, in koliko take vojske si lahko sploh privoščimo. Rešitve sedanjih sistemov so včasih za našo vojsko neustrezne, zato je nujne veliko inovativnosti in kreativnosti pri umeščanju političnih ter vojaških zahtev v skupne rešitve. Močan vpliv na učinkovitost in opremljenost vojske je imela sprememba nalog, ki so od uporabe vojaške moči in zmagovitosti prešle na izvajanje novih nalog, kot je ohranjanje ali opazovanje miru. Take operacije so organizirane kot kombinacija vojaških in političnih, ekonomskih, pravnih, informacijskih, psiholoških ter drugih aktivnosti, s katerimi pa se vojaško učinkovitost pravzaprav omejuje, zmanjšuje in spreminja značaj organizacije ter njen način delovanja. Robusten stroj je postal naenkrat zelo občutljiv in ranljiv.

Vsi ti razlogi neposredno vplivajo na spremembo vojaške stroke. Temeljni nalogi vojske sta priprava in usposabljanje za obrambo države. Slovenska vojska

je zato oblikovala svoj interni sistem vojaškega izobraževanja in usposabljanja, v okviru katerega pripravlja pripadnike za izvedbo nalog. Vojaško stroko lahko najbolje razumejo in razvijajo tisti, ki se z njo vsakodnevno ukvarjajo. Nosilci vojaške stroke so, skladno z vojaško doktrino, častniki. Ta članek se zato omejuje na obravnavo častniškega poklicnega izobraževanja in usposabljanja, čeprav je vloga vojakov, podčastnikov, vojaških uslužbencev in drugih kategorij pripadnikov vojaške organizacije nepogrešljiva pri izpolnjevanju njenega poslanstva. Izobraževanje od kandidata za častnika do vključno generalštabnega šolanja, ki je obenem najvišja oblika vojaškega izobraževanja in usposabljanja v Slovenski vojski, traja najmanj 43 mesecev. Ves ta čas je namenjen internemu vojaškemu izobraževanju in usposabljanju, s čimer pripadniki ne pridobijo nobene javno priznane listine ali akademskega naziva, temveč le nacionalno

poklicno kvalifikacijo, kar pa ni isto kot poklic. Slovenska vojska si z vzpostavitvijo visoke vojaške šole prizadeva doseči vojaški poklic častnika.

V zadnjem obdobju so se v javnosti pojavile polemike o ustanovitvah drugačnih oblik vojaškega izobraževanja in usposabljanja v Slovenski vojski. Dokumenti, ki jih predlaga vojska, niso v celoti dosegljivi in poznani, vendar pa se da iz dosegljivega razbrati težnjo Slovenske vojske po spremembah, ki bodo izboljšale ter izpopolnile stanje vojaškega izobraževanja in usposabljanja. Vojska predlaga spremembe, ki ji bodo omogočale vpeljavati nekatere delovne vojaškega izobraževanja in usposabljanja v javni izobraževalni sistem. V ta namen so pristojna ministra in načelnik Generalštaba Slovenske vojske leta 2020 oblikovali medresorsko delovno skupino, ki naj bi pripravila izhodišča za vzpostavitev vojaškega izobraževanja in usposabljanja kot javne izobraževalne oblike.

V Slovenski vojski si želijo pridobiti javno priznano listino za vojaški poklic častnika. Center vojaških šol ima dovolj infrastrukture, ki bi omogočala izvedbo pedagoških procesov, s pomočjo delujoče informacijske podpore in knjižnično-založniške dejavnosti. V obrambnem sistemu imamo akademsko izobražene pripadnike, ki bi v prihodnosti lahko, ob izpolnjevanju posebnih kakovostnih pogojev, ki veljajo v javnem izobraževalnem sistemu, postali nosilci in izvajalci vojaških ter drugih predmetov. Izvajalci vojaškega izobraževanja in usposabljanja izpolnjujejo interna pravila, ki so povzeta po jasnem izobraževalnem sistemu, vendar pa so manj zahtevna v delu, v katerem gre za dokazovanje strokovnih ter znanstvenoraziskovalnih dosežkov, akademskih nazivov in habilitacij. Interna pravila so usmerjena v zagotavljanje kakovostnih izvajalcev znotraj sistema vojaškega izobraževanja in usposabljanja, ki so kompetentni s področjem vojaške stroke.

Po grobih ocenah lahko zatrdimo, da v Slovenski vojski že imamo vse, kar potrebujemo za organiziranje svojega vojaškega izobraževanja in usposabljanja po vzoru ter merilih, ki veljajo za javni izobraževalni sistem. Menimo, da bo največ izzivov prav v delu, ki ga mogoče v Slovenski vojski pogosto premalo izpostavljamo, to je pri ljudeh. Kako bomo pridobili nove ustrezne učitelje, predavatelje in nosilce predmetov? V obrambnem sistemu je bilo konec leta 2021 45 doktorjev znanosti. Nekateri so že udeleženi oziroma aktivni in tudi habilitirani v različnih ustanovah javnega izobraževalnega sistema. Razvoj poklicnega pedagoškega kadra, ki bi ustrezal pogojem, ki jih bo treba izpolnjevati, bi moral potekati enovito in sistemsko. Znano je, da so najboljši učitelji tisti, ki si to sami želijo biti in ki izvajajo svoje poslanstvo zaradi notranje motivacije. Prihodnje dolžnosti bo treba oblikovati tako, da bo to privlačno za vse, ki že izpolnjujejo pogoje doseženih akademskih nazivov. Za habilitacije po standardih v javnem izobraževalnem sistemu sta odločilni sposobnost obvladovanja področja delovanja in konsistentnost znanstvenoraziskovalnih dosežkov. Prav ti izdelki predstavljajo pomemben del stroke in razvoja. Treba bo določiti področja, na katerih ima Slovenska vojska interes za tako raziskovalno delo. Pravočasno bo treba načrtovati razvoj kadra za več let vnaprej, saj je za pridobitev akademskih nazivov potrebnega veliko časa.

Verjamemo, da bo Slovenska vojska sprejela ukrepe in uredila področje celostno. Z vprašanjem približevanja javnemu izobraževalnemu sistemu se je Slovenska vojska ukvarjala vsaj zadnjih 15 let. Pa vendar ni utemeljene razlage, kaj je izziv, razen predvidevanja, ki ga lahko razberemo iz besed Theodora Roosevelta: »Eno največjih čudes stvarjenja je neskončna zmogljivost človeških možganov, da se uprejo novemu znanju.« Namera je vedno bila uresničena samo do ravni pogovorov. Rešitev, energije, odločnosti in podpore pa ni bilo dovolj. Morda je čas za te spremembe dozorel in bomo zares dočakali prenovu ali celo preoblikovanje sistema vojaškega izobraževanja in usposabljanja, kar bo posredno omogočilo tudi višjo prilagodljivost varnostnemu okolju, posledično pa večjo varnost v naši lepi deželi.

DELO ATAŠEJA OMOGOČA STROKOVNO AVTONOMNOST IN ZAHTEVA OSEBNO INTEGRITETO

BESEDILO Marko Pišlar

FOTO osebni arhiv polkovnice Mojce Pešec

Polkovnica dr. Mojca Pešec je v Slovenski vojski zaposlena že trideset let. Od poletja leta 2018 opravlja dolžnosti obrambne atašejke v Združenih državah Amerike in Kanadi. V pogovoru za Revijo Slovenska vojska je predstavila svoje delo v vojaški diplomaciji in izzive, ki jih prinašata delo in življenje v tujini. S soprogom živita v Washingtonu, kjer sta stkala pristne prijateljske vezi.

Nekatere slavnostne dogodke počasti tako, da obleče slovensko narodno nošo.

Preden se je preizkusila na diplomatskem področju, si je s študijem, delom in življenjem v Združenih državah Amerike pridobila številne izkušnje. V Kansasu je leta 2003 končala enoletno šolanje na Poveljniški in generalštabni šoli ameriške kopenske vojske, konec leta 2004 pa je bila s soprogom Petrom Einfaltom, zdaj upokojenim polkovnikom Slovenske vojske, za štiri leta napotena v Norfolk v Virginijo. Tam je soprog odprl slovensko nacionalno predstavništvo za povezave pri Natovem poveljstvu za transformacijo, ona pa je prevzela štabno dolžnost v poveljstvu, in sicer glede razvoja konceptov in eksperimentiranja. Leta 2010 se je vrnila v Ameriko sama za leto dni. V tem času je končala šolanje na Nacionalnem vojnem kolidžu v Washingtonu in pridobila magisterij s področja nacionalne varnosti. V letih 2013–2016 je šla v Združene države Amerike že četrtrič. Vrnila se je v Norfolk, tokrat kot slovenska nacionalna predstavnica za povezave pri Natovem poveljstvu za transformacijo. »Glavni motiv za prevzem dela obrambne atašejke je bila možnost, da se preizkusim tudi na diplomatskem področju, predvsem pa želja, da svoje izkušnje in znanje z različnih področij uporabim na novi dolžnosti v tujini. Delo atašejke omogoča precejšnjo strokovno avtonomnost in zahteva osebno integriteto. Prednosti dela vključujejo dostop do relevantnih podatkov in stališč visokih uradnikov ter sodelovanje s tistimi, ki soustvarjajo koncepte in sprejemajo odločitve z geopolitičnimi učinki,« je pojasnila pomemben korak na svoji poklicni poti ter dodala, da je njeno sedanje delo precej podobno nalogam nacionalnega predstavnika.

V SREDIŠČU OBLIKOVANJE KONCEPTOV IN POLITIK

Začetke njenih atašejskih dolžnosti so spremljali nepričakovani dogodki: »S profesionalnega vidika je bil to umik

ameriške vojske iz Afganistana, kar v svetu in vojaških krogih še vedno odmeva. Spremenil se je pristop do podobnih operacij in vse pomembnejši so drugačni koncepti vojskovanja, kar strokovno spremljam. Zagotovo pa nisem pričakovala okoliščin, ki so se dramatično spreminjale zaradi pandemije covida-19 in nazadnje ruske vojaške invazije na Ukrajino. Vse to vpliva ne samo na vsebino mojega dela, temveč tudi na način življenja,« je povedala sogovornica. Splošne naloge obrambnega atašejke so kljub velikosti Združenih držav Amerike na več področjih podobne kot drugod po svetu. Med te se uvrščata zastopanje usklajenih nacionalnih stališč v državi akreditacije in krepitev komunikacije ter dvostranskega sodelovanja na obrambno-vojaškem področju. »V obliki analiz, depeš ali poročil zagotavljamo relevantne informacije, ki so uporabne v smislu seznanjanja in razumevanja nacionalno-varnostnega sistema v državi, ki nas je sprejela. Tako poročanje lahko bistveno prispeva k presoji ter prenosu dobrih praks in pridobljenih izkušenj v slovenski obrambno-vojaški sistem. Washington je namreč tudi mesto z največ misliščami na svetu. Tam so izjemni poznavalci področij, ki so pomembna za ameriško nacionalno varnost, hkrati pa strokovnjaki, ki jih trenutna vladajoča stranka pokliče na opravljanje dolžnosti na različna ministrstva, od koder se jih v mislišča veliko spet vrne. V njih se oblikujejo zametki konceptov, vizij in politik ter analize in ocene, ki pomembno vplivajo na stališča in presojo v kongresu ter aktualni vladi. Spremljanje dela in ocen strokovnjakov v teh misliščih je po moji presoji zelo pomembno predvsem za boljše razumevanje ozadja in interesov svetovnih ter domačih dogodkov, kar vpliva na odločitve ameriških politikov,« je pojasnila. Med svoje pomembne naloge

Z akreditiranimi atašaji z vsega sveta se srečujejo na aktivnostih, ki jih organizira ameriška vojska.

je uvrstila promocijo slovenske obrambne industrije. »Pomagamo pri izvedbi obiskov z obrambnega ministrstva in iz Slovenske vojske, tako organizacijsko kot vsebinsko,« je dodala.

KLJUČNI ANALITIČNO DELO IN PRIDOBIVANJE INFORMACIJ

Dva izmed vsakodnevnih izzivov sta redno spremljanje velikega števila dogodkov in informacij ter tehten premislek, o čem poročati v domovino, da bo koristno za dvostranske odnose in boljše seznanjenost z določenimi ameriški ter kanadskimi odločitvami in da bo pojasnilo ozadje poročanega ter omogočalo razumevanje širše slike. »Gre za analitično delo, ki zahteva spremljanje različnih virov, kot so dokumenti in mediji, veliko branja in nato pisanja. Pomembna je izbira informacij, da bi lahko bile uporabljene za izboljšanje posameznih delov slovenskega nacionalno-varnostnega sistema. Hkrati pa je izziv tudi pridobivanje informacij iz domovine, kjer dobro obvladujemo večstransko sodelovanje, dvostranskega pa se večkrat lotevamo kampanjsko, in ne celovito,« je ocenila sogovornica, ki se zaveda odgovornosti pri svojem delu, saj s svojim odnosom ter profesionalno držo predstavlja domovino. »Tudi po nas si drugi oblikujejo podobo o Slovencih in naši vojski,« je poudarila. O razlikah med delom v vojaškem in diplomatskem okolju je povedala, da se vojaki težav lotevajo drugače, saj so na cilje naravnani bolj neposredno, toda poklicno mešani kolektiv je dobra priložnost za dopolnjevanje enih in drugih veščin ter metod za boljše in učinkovitejše delo. »Za častnika je dolžnost atašejke zagotovo priložnost, da se iz svojega načina razmišljanja in izražanja nauči tudi diplomatskega. Res pa je, da so najpomembnejše značilnosti dobrega diplomata tudi najpomembnejše značilnosti dobrega visokega častnika, in sicer so to potrpežljivost, dobre pogajalske sposobnosti, pozornost na podrobnosti, hitro in jedrnatno pisno izražanje, analitično razmišljanje ter tekoče obvladovanje tujega jezika. Vsekakor pa mora imeti vojaški diplomat, če želi biti pri svojem delu dober, tudi izjemno pozitiven odnos do nenehnega izobraževanja, študija področja mednarodnih odnosov in spoznavanja diplomatskega poklica,« je še pojasnila.

Pogovor z nekdanjim ameriškim sekretarjem za obrambo Mattisom

DOBRO SODELOVANJE S SLOVENSKIM VELEPOSLANIŠTVOM

V Združenih državah Amerike je akreditiranih veliko ataševcev z vsega sveta, s katerimi se polkovnica Pešec običajno srečuje na dogodkih, ki jih organizira Pentagon, na izmenjavi podatkov, idej in mnenj v misliščih ali na sprejemih na naših ambasadah. »Srečujemo se tudi v manjših zasedbah, še zlasti, če nas zanima določena tema in želimo pridobiti informacije ali te prenesti naprej. Občasno kateri izmed kolegov organizira strokovno razpravo na ambasadi, kamor povabimo uradne predstavnike obrambnega ministrstva ter zunanje strokovnjake. Tako srečanje smo pripravili tudi na našem veleposlaništvu v sodelovanju z delegacijo Evropske unije v Združenih državah Amerike med slovenskim predsedovanjem Svetu Evropske unije. Atašeji se srečujemo tudi v društvenih obrambnih ataševcev in ataševcev zvrsti, ki so namenjena profesionalnemu razvoju, na strokovnih predavanjih, sejmihi, strokovnih ekskurzijah in družabnih srečanjih. Kot nerezidenčna atašejka za Kanado večino svojih obveznosti opravi virtualno in z enim ali dvema obiskoma kanadskega obrambnega ministrstva na leto. Žal so v Severni Ameriki razdalje velike, sredstva in osebje pa omejeni. Združene države Amerike so tako zelo zahtevno področje za delo obrambnega atašaja, da mi za kakovostno pokrivanje Kanade žal ne ostane niti dovolj časa niti energije,« je še razložila atašejka Mojca Pešec, ki ima svoj sedež na slovenskem veleposlaništvu v Washingtonu, vendar veliko dela opravi zunaj: v Pentagonu, na različnih srečanjih in sestankih, ki potekajo na agencijah obrambnega ministrstva, in na srečanjih z vsemi, ki imajo informacije, ali s spremljanjem stališč v misliščih. Je pa poudarila, da z ekipo slovenskega zunanjega ministrstva zelo dobro sodelujejo, področja in zadeve, ki so v interesu Slovenije, pa

sproti usklajujejo. »Ko imamo priložnost, skupaj predstavljamo in promoviramo Slovenijo. To so odmevni dogodki, kot so dan odprtih vrat na dan Evrope, svetovni dan čebel, dan Slovenske vojske, dan državnosti ter druge priložnosti.

ŽIVLJENJE V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIKE

Življenje v Združenih državah Amerike je v zadnjem obdobju zelo znamenovala pandemija. V tem obdobju so bili atašeji odrezani od normalnih kanalov dvostranskega sodelovanja. »Veliko zadel se je preselilo v virtualno okolje, zato so bili pogovori v dvoje in prenašanje zaupnih informacij skoraj onemogočeni. Neposredno srečevanje med atašeji in predstavniki ameriške vojske ter politike, ki je nujno za dobro situacijsko obveščenost atašaja, je pandemija zelo okrnila,« je pojasnila polkovnica Pešec. Pozitivna plat socialne izolacije je njo in soproga zblížala z nekaterimi ameriški sosedmi. Po njenih besedah bivanje v tuji deželi omogoča veliko priložnosti za spoznavanje novih krajev, ljudi, njihove kulture, zgodovine in jezika. »Amerika je v teh pogledih izjemno zanimiva, zelo drugačna od Evrope in Slovenije. Ko prideš tja iz naše geografsko majhne dežele, je včasih težko dojeti prostranost in razdalje. V profesionalnih in družabnih stikih se zaveš, da je o dogajanjih veliko različnih stališč, da je resnic več. Postaneš odprt za razlike, usklajevanje stališč, razumevanje drugačnosti. Najbolj pa cenim izkušnje v tujini zato, ker imam privilegij, da se gibljam v krogu ljudi, v katerem ne sodijo po tem, od kod prihajaš, ali si ženska ali moški, kakšen je tvoj svetovni nazor, temveč kdo si kot človek. Spoštujejo mnenje drugega, upoštevajo znanje, nikoli nisem imela občutka, da nas imajo veliki za manjvredne ali da nas podcenjujejo. Izjemne so tudi priložnosti, ko se srečujemo ljudje različnih narodnosti, kulturnih okolij in spoznavamo običaje, ne nazadnje tudi kulinariko posameznih dežel, ter sklepamo nova prijateljstva. Nekatera izmed njih bodo zagotovo ostala tudi trajnejša. Veliko tega, kar doživljam v tej pisani družini, bi z veseljem prenesla tudi v slovensko, za različne poglede včasih premalo odprto, poklicno in družabno okolje,« je pogovor sklenila obrambna atašejka, ki na dolžnosti ostaja do leta 2023.

KONFERENCA UPORABNIKOV PLATFORM KONGSBERG

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

V Sloveniji je od 7. do 9. junija potekala konferenca partnerjev in končnih uporabnikov oborožitvenih sistemov norveškega podjetja Kongsberg. Izvedbo dogodka so podprli na Direktoratu za logistiko Ministrstva za obrambo in v Slovenski vojski. Poleg konference za partnerska podjetja in države uporabnice so na osrednjem vadišču Slovenske vojske na Počku 8. junija predstavili družine oborožitvenih postaj z oborožitvijo od kalibra 7,62 mm do 40 mm, s katerimi so streljali na različne tarče. Hkrati so v okviru dogodka udeležencem predstavili različna vozila z možnostjo vodenja, upravljanja ter bojnega delovanja brez posadke (angl. unmanned vehicle) ter druga oklepna in specialna vozila različnih proizvajalcev.

Slovenska vojska uporablja oborožitvene postaje podjetja Kongsberg M151 z mitraljezom 12,7 mm na vozilih 8 × 8 Svarun, predvidoma poleti pa bodo integrirane oborožitvene postaje M153 tega podjetja začeli uvajati v uporabo tudi na vozilih 4 × 4 Oshkosh. Eno največjih obrambnih podjetij v Evropi Kongsberg z Norveškega vsako leto po svetu organizira konferenco Protector user working group za svoja partnerska podjetja in končne uporabnike. Tokrat je dogodek potekal v Sloveniji ob podpori Direktorata za logistiko in Slovenske vojske. Koordinator izvedbe konference praporščak Andrej Mrak iz Direktorata za logistiko je povedal, da je namen konference srečanje končnih uporabnikov oborožitvenih sistemov podjetja Kongsberg, pridobivanje informacij o razvoju in tehnoloških novostih ter izmenjava izkušenj med partnerskimi podjetji in uporabniki. Predstavniki podjetja Kongsberg Tor Martin Henriksen je pojasnil, da je to že 12. konferenca, organizirajo pa jih v Evropi in Združenih državah Amerike. Njihove oborožitvene sisteme uporablja 28 držav oziroma oboroženih sil držav po svetu, izdelali pa so že okoli 23.000 sistemov. »Za nas je konferenca možnost, da prikažemo svoj razvoj, nove načine uporabe in smernice razvoja. Prvi dan so se na

konferenci srečala partnerska podjetja, zadnji dan pa so uporabniki predstavili svoje izkušnje uporabe naših oborožitvenih sistemov. Drugi dan je bil namenjen demonstraciji z izvedbo streljanj na Počku, pri čemer smo prikazali strelske postaje, integrirane na različne platforme,« je dogodek predstavil Henriksen. Osrednji dogodek konference je z demonstracijo delovanja oborožitvenih sistemov in izvedbo streljanj potekal 8. junija na Počku. Izvedbo streljanja je kadrovska in logistično podprla Slovenska vojska. »Streljanja so potekala na različne tarče, klasične in specialne oziroma namensko izdelane, pri katerih je bilo mogoče prikazati učinek delovanja streliva. Izvedel se je tudi napad na brezpilotne letalnike z oborožitvenimi sistemi in specialnimi namenskiimi strelivi,« je pojasnil praporščak Mrak ter dodal, da so bila kot zanimivost predstavljena tako imenovana daljinsko vodena vozila brez posadke, in sicer goseničar in dve vrsti robotov z nameščenimi oborožitvenimi platformami z mitraljezi različnih kalibrov. Na ogled sta bili tudi oklepni vozili 4 × 4 Eagle in 6 × 6 Pandur. Na konferenci je sodelovalo okoli 200 udeležencev iz 24 držav.

VOJAŠNICA JANKA PREMRLA VOJKA NEKOČ IN DANES

BESEDILO višji štabni vodnik Mitja Močnik

FOTO Bruno Toič

V Vipavi je bilo v preteklosti več vojnih pohodov številnih vojsk različnih narodnosti. Skozi Vipavsko dolino in Vipavo so se valile horde barbarskih osvajalcev z vzhoda. Rimske legije so imenovala Vipavsko dolino vrata Italije, saj so tam potekali osvajalski pohodi proti vzhodu in v notranjost imperija. Iz zgodnjega zgodovinskega obdobja nas na to spominjajo neredka prazgodovinska gradišča v okolici Vipave ter številna arheološka najdišča v mestu in njegovi okolici. Stari grad, katerega ruševine kljubujejo času, ne pa človeku, se prvič omenja leta 1275, vendar o njem vemo zelo malo, imenoval se je Zgornji grad. V Vipavi je stal še Spodnji grad, ki so ga sezidali oglejski patriarhi sredi 13. stoletja. Danes so ohranjeni samo ostanki leta 1342 sezidanega stolpastega gradu, ki je kmalu postal last družine Baumkirchner. Med obema stolpoma Spodnjega gradu stoji danes Lanthierijev dvorec z grajskim parkom in baročnim vodnjakom. Dvorec je leta 1762 rodbina Lanthieri preoblikovala v baročni slog, ki je viden še danes.

V ZAČETKU 20. STOLETJA V VIPAVI ZAČELI GRADITI VOJAŠKE OBJEKTE

Tudi turški osvajalci niso prizanesli Vipavi s svojimi roparskimi pohodi. Leta 1478 so namreč Turki Vipavo zelo opustošili. Leta 1508 so Vipavo prevzeli Benečani, vendar je bil vipavski trg kmalu pod oblastjo kranjskih knezov.

Pozneje, konec 18. in v začetku 19. stoletja, so v Vipavo prispele Napoleonove čete, ki so se nastanile kar po hišah pri domačinih, saj v kraju še ni bilo vojašnice. Začetek 20. stoletja je bil prelomnica v vipavski vojaški zgodovini. Leta 1911 se je avstro-ogrsko vojska odločila, da začne graditi vojaške objekte v Vipavi, kar je zaznamovalo kraj vse do današnjih dni. Začela se je gradnja severne in južne vojašnice, Lanthierijev dvorec pa so takoj preuredili v vojašnico ter vanj nastanili prve enote. Marca 1912 so v Vipavi ustanovili prvo vojaško garnizijo, sestavljeno iz 3. pehotne divizije in težkih havbic, ki je prispela iz Galicije. Poleg omenjenih objektov je avstro-ogrsko vojska pozneje uredila še vojaško skladišče v nekdanji Kebetovi žagi, strelišče na gradiški gmajni, objekte Barnice, vojaška letališča Mlake, Podnanos in Budanje ter druge namenske objekte.

Severna vojašnica ali današnja Vojašnica Janka Premrla Vojka se je začela graditi leta 1911, vendar so se gradbena dela z začetkom prve svetovne vojne leta 1914 ustavila. V na pol dograjenih objektih se je občasno zadrževala pehota pred odhodom na soško bojišče, ki se je odprlo proti italijanski napadalni vojski 24. maja 1915. Po koncu prve svetovne vojne leta 1918 so Vipavo zasedle italijanske okupacijske

sile, ki so nadaljevale gradnjo vojaških objektov. Severno vojašnico so dogradili leta 1926 in jo poimenovali Caserma G. Bruner Dal'Alto (Vojašnica G. Bruner Dal'Alto). V njej se je nastanila italijanska pehota in tam ostala do kapitulacije Italije leta 1943. Na italijansko zasedbo Vipave in Vojašnice Janka Premrla Vojka nas še danes spominja napis, ki se je prikazal pri adaptaciji po osamosvojitveni vojni leta 1991: *Meglio vivere un giorno da leone che cento anni da pecora* (Bolje živeti en dan kot lev kot sto dni kot ovca). Citat je bil eden izmed Mussolinijevih priljubljenih, čeprav se pojavi že kot grafit na ruševinah ob reki Piavi leta 1918.

Po kapitulaciji italijanske vojske so Vipavo zasedli nemški vojaki. V kraj so z oklepniki čez Razdrto iz smeri Postojne prišli septembra 1943. V severni vojašnici se je nastanila posadka enot SS pod poveljstvom poročnika Adolfa Pfeiferja. 21. junija 1944 je severno vojašnico iz smeri Vrhpolja napadla partizanska enota skupaj s tržaško brigado garibaldincev. Napadli so ponoči, vendar so bili Vipavci obveščeni o napadu, zato so se poskrili. Napad se je proti jutru umiril in partizani so se umaknili, Nemci pa so ostali v vojašnici. Po pričevanjih naj ne bi imeli žrtev, zato se tudi niso znesli nad prebivalci kraja. Zaradi minometnega obstreljevanja vojašnice je bilo poškodovanih nekaj bližnjih hiš. Konec leta 1944 so se Nemci umaknili iz Vipave.

Po končani drugi svetovni vojni leta 1945 so vojašnico in Vipavo zasedle enote Jugoslovanske armade. Vojašnico so poimenovali Kasarna Janka Premrla Vojka. Jugoslovanska vojska jo je preuredila za svoje namene, zgradili so športni poligon, stadion in novo kuhinjo ter obnovili objekte. Čeprav so domačini živeli v sožitju z Jugoslovansko armado, so se goloroki postavili po robu prodirajoči tankovski koloni iz smeri Cola proti Vrhpolju med osamosvojitveno vojno leta 1991. Oktobra istega leta so Vipavo in vojašnico zapustile enote Jugoslovanske armade. Ker so bili Vipavci siti takih in drugačnih vojaških sukenj, so se odločno uprli nastanitvi nove Slovenske vojske v severni vojašnici ter 26. aprila 1992 izvedli referendum. Tega je izvedel svet krajevne skupnosti, ki je na seji 27. januarja 1992 sprejel peticijo Zelenih. Kljub temu so se adaptacijska dela v vojašnici nadaljevala in stalna sestava pripadnikov Slovenske vojske (takrat še

Teritorialne obrambe) se je intenzivno usposabljala za sprejem prvih nabornikov, ki bodo služili domovini v samostojni Republiki Sloveniji.

JUNIJ 1992 V VIPAVSKO VOJAŠNICO PRIŠLI PRVI NABORNIKI

V soboto, 20. junija 1992, je bilo svečano odprtje vojašnice, ki so jo poimenovali po kraju Vipava. Na slovesnosti so častniki in podčastniki bojne enote zaprisegli mladi domovini. Čez dva dni so prišli v vipavsko vojašnico prvi naborniki na služenje vojaškega roka. Teh je bilo 334, prvo fazo usposabljanj pa so končali v učnih centrih Postojna in Vrhnika. V Vipavi so izpopolnjevali znanje in veščine še tri mesece. Tako se je zgradil nov most med krajani in mlado Slovensko vojsko, ki je trden še danes. V vojašnici je zaživel 1. bataljon 62. pehotne brigade.

Leta 1993 je poveljstvo bojne enote Vipava z odredbo številka 804-01/38-1 z dne 20. junija 1993 imenovalo specialno bojno skupino 6. pokrajinskega štaba Teritorialne obrambe za častni oddelek 1. bataljona 62. brigade Teritorialne obrambe za zasluge v vojni leta 1991. Vojašnica Vipava je ponovno dobila ime po domačem narodnem heroju 21. junija 1996 in se preimenovala v Vojašnico Janka Premrla Vojka.

Kmalu leta 1997 je bila nova prelomnica za vipavsko vojašnico. 19. in 20. maja so v vojašnico prišli prvi vojaški naborniki, ki so tam služili skupnih sedem mesecev vojaškega roka. Zaživela je tudi nova enota, in sicer minometna četa 120 milimetrov za podporo pehoti. Enovito služenje vojaškega roka je potekalo v vojašnici do reorganizacije Slovenske vojske in ukinitve naborniškega sistema ter 62. brigade konec leta 2001. Žal je bilo v enoti tudi nekaj tragičnih dogodkov. Najodmevnejši se je zgodil 12. junija 2001 med bojnim streljanjem minometne čete 120 milimetrov na vadišču Poček, ko je zaradi eksplozije mine v minometu M-74 izgubil življenje vojak, eden je bil huje ranjen, častnik pa je utrpel lažje poškodbe. Tragičnega dogodka se bodo zaposleni še dolgo spominjali.

Po ukinitvi 62. brigade so v Vojašnici Janka Premrla Vojka delovali še enota vojašnice in enota za zavarovanje vojašnice ter poveljstvo 24. vojaškega teritorialnega poveljstva, ki je pred tem delovalo na Ajševici pri Novi Gorici kot poveljstvo 6. pokrajinskega štaba Teritorialne obrambe. Po premestitvi 24. vojaškega teritorialnega poveljstva v postojnsko vojašnico je 3. marca 2003 začel z novimi silami in zagonom svečano delovati Center za usposabljanje Vipava. Ta se je aprila 2013 v okviru reorganizacije Slovenske vojske preoblikoval v Veščinski center, ki so ga prvo leto vodili samo podčastniki Slovenske vojske. Pozneje pa se je ponovno popolnil na določenih poveljniških dolžnostih s častniki, vendar je center deloval naprej z istim poslanstvom kot prej, usposobiti in izuriti poklicne vojake Slovenske vojske, in je edini tak center v Slovenski vojski. Strokovnost in profesionalnost predhodnega Centra za usposabljanje in današnjega Veščinskega centra se kažeta s številnimi sodelovanji s tujimi vojskami ter s prejetimi visokimi priznanji, ki jih je center dobil za dosedanje uspešno in kakovostno delo. Veščinski center in Vojašnica Janka Premrla Vojka Vipava sta bila 1. januarja 2021 prerazporejena iz Centra vojaških šol pod vodstvo Centra za združeno usposabljanje.

V skoraj 30 letih, ko v Vojašnici Janka Premrla Vojka živi in dela Slovenska vojska, so vojašnico obiskali tuji in domači visoki gosti. Vojašnico v Vipavi so od leta 1992 uspešno vodili poveljniki, in sicer podpolkovnik Friderik Markovčič, major Boris Uršič, kapitan korvete Stanko Dužič, podpolkovnik Emil Velikonja, polkovnik Srečko Lisjak, kapitan fregate Boris Geršak, polkovnik Miran Rožanec, polkovnik Jožef Murko, podpolkovnik Pavel Jereb, praporščak Borut Skuk, podpolkovnik Boris Uršič, podpolkovnica Nataša Zorman, podpolkovnik Iztok Stavanja in podpolkovnik Jurij Raduha, ki je še vedno poveljnik Vojašnice Janka Premrla Vojka. Vipavska vojašnica se ponša z najbogatejšo zgodovinsko tradicijo med vsemi vojašnicami Slovenske vojske.

VOJNI MUZEJ VIPAVA

BESEDILO višji štabni vodnik Mitja Močnik
FOTO Bruno Toič

Zbirka vojaških ostalin iz obdobja prve svetovne vojne se polni že 44 let in je na ogled v Vojašnici Janka Premrla Vojka v Vipavi, kjer deluje Veščinski center Slovenske vojske. Muzejska zbirka temelji na izkopaninah, najdenih na območju soške fronte in njenega zaledja, ter se še zmeraj dopolnjuje z novimi predmeti.

Zbirka je bila prvič postavljena za pripadnike Teritorialne obrambe in zunanje obiskovalce že leta 1992. V takratnem 6. pokrajinskem štabu Teritorialne obrambe na Ajševici je sodelavec major Igor Žežlin predlagal, da bi v vipavski vojašnici postavil začasno razstavo svojih eksponatov iz prve svetovne vojne. Tako sem pripravil prvo razstavo, ki se je slovesno odprla na dan Teritorialne obrambe, 20. novembra 1992. Zbirko so si ogledali tudi takratni načelnik Republiškega štaba Teritorialne obrambe general Janez Slapar in drugi predstavniki Teritorialne obrambe. Ker je bilo za ogled razstave vse več zanimanja, ne samo med vojaki, temveč tudi med šolami in civilnim prebivalstvom, sem leta 1993 z idejno pomočjo pripadnikov 6. pokrajinskega štaba in poveljstva 1. bataljona 62. pehotne brigade razstavo preselil v večji prostor, ki je bil po končanih delih že videti kot pravi mali vojni muzej.

Odprtje razstave je bilo 17. decembra 1993. Tam sta spregovorila kustos Goriškega muzeja profesor Drago Sedmak in brigadir Janez J. Švajncar, na dogodku je bil prisoten tudi takratni župan Nove Gorice Tomaž Marušič. Poleg številnih predstavnikov Teritorialne obrambe so se odprtja udeležili tudi zunanji gostje,

prijatelji in soborci iz osamosvojitvene vojne. Nova muzejska postavitve je obiskovalcem slikovito predstavila podzemni skalni usek ali tako imenovano kaverno, ki je bila priročno skladišče s telefonsko centralo in zatočišče za avstro-ogrske vojake. Ti so bili izdelani iz lesa in stiropora. V velikem razstavnem prostoru si je bilo mogoče ogledati še številne predmete.

Tudi za to razstavo je bilo veliko zanimanja, zbirka pa se je nevzdržno širila. Dobival sem na stotine zamisli in kmalu sem se spomnil na odlično ohranjeno kaverno na Batognici, na njene lesene pograde, leseno klop in mizo ter na obvezovališče pod Krnčico nad planino Zaprikraj, v katerem so še ohranjena nosila. Spomin mi je begal po skalnih strelskih rovih in obzidjih barak krvavega kraškega bojišča. Nenadoma mi je postalo jasno, da želim pokazati nekaj, česar ni še nihče.

Novembra leta 1995 sem v poveljstvu 1. bataljona 62. pehotne brigade v Vipavi razkril svojo zamisel. Načrtoval sem razširitev sedanje razstave z dodatnimi tremi prostori, tako bi skupna razstava obsegala pet prostorov. Poleg razstavnega dela in kaverne bi si lahko obiskovalci ogledali še poveljniški delovni in bivalni prostor, barako z univerzalno delavnico, obvezovališče za težje ranjence s predprostorom in strelski rov s stražarskim mestom.

Po odobritvi razširitve sem začel delati. Na srečo se je takratni upravnik skladišč Barnice praporščak Boris Umek dogovoril s snemalno ekipo RTV Slovenija, da niso zavrgli ostankov kulis iz stiropora in lesa, ki so jih uporabili za snemanje filma Feliks na Nanosu. Pri delu so mi pomagali dobri

Avtor vojaškega muzeja je višji štabni vodnik Mitja Močnik.

prijatelji Harij Marušič, Tadej Devetak in Mitja Gregorič. Čim več dela sem opravil sam, sicer pa smo delali dneve in noči ter ves prosti čas. Najprej sta nastala delovni in bivalni prostor za poveljnika avstro-ogrskega bataljona, zatem delavnica, v kateri so bili kovač, mizar, čevljar in usnjar s pripadajočim orodjem ter ognjiščem. Potem smo izdelali obvezovališče za težje ranjence, kamor smo postavili še deset vitrin s časopisjem in dokumentacijo, ki obsega gospodarstvo, sodnijo, šolstvo ter modo pred in med vojno do leta 1918. Notranja zaključna dela so se končala z izdelavo strelskega rova, ki povezuje izhod iz muzeja in vse

prostore. Tako lahko obiskovalec ob zvoku strelav različnega orožja, bobnenju topovskih granat, jurišanju vojakov in topotanju konjskih vpreg ter barvnih bliskov eksplozij podoživi bojišče soške fronte.

Zbirka danes obsega približno sedem tisoč razstavnih predmetov in fotografij. Na ogled je od aprila 1996, ko sta se pred vhodom uredili še imitaciji avstro-ogrskega obrambnega rova in italijanskega napadalnega polja, kar skupaj z žičnimi ovirami predstavlja bojišče na Krasu. Vsi prostori predstavljajo kotanjo oziroma dolino v neposredni bližini avstro-ogrske obrambne črte, na kateri so bili najnujnejši opisani objekti za nemoteno delovanje vojaškega stroja.

Za prikaz kraškega bojišča sem se odločil, ker so o goriškem mostišču in okoliških hribih ter Alpah že zasebne zbirke v Tolminskem in Kobariškem muzeju. Vojni muzej Vipava je precej obiskan, poleg vojaških ga obiščejo tudi civilne domače in tuje delegacije. Med obiskovalci so tudi večje javljene skupine izletnikov iz vse Slovenije ter osnovne in poklicne srednje šole z različnih koncev države.

V 30-letnem delovanju muzeja so se pojavile tudi različne težave. Skladno z zakonodajo, ki je bila z leti sprejeta, je bilo treba urediti status muzeja, saj je bilo treba zagotoviti uporabo objekta za muzej, tako kot je zapisano v zakonodaji za uporabo nepremičnin Ministrstva za obrambo. Kmalu bi se zgodilo, da bi moral leta 2016 muzej preseliti. Z ajdovsko občino je bilo že dogovorjeno, da bi omogočili prostor, vendar sta v tem času takratna ministrica za obrambo Andreja Katič in načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor dr. Andrej Osterman med obiskom vipavske vojašnice omogočila, da muzej ostane, kjer je. Predlagal sem, da bi muzejsko zbirko razširili čez ves objekt. Dopolnili bi jo z razstavnimi predmeti od leta 1918 do prvih 20 let Slovenske vojske. Predlagal sem še, da se objekt izloči iz varnostnega območja, s čimer bodo omogočeni obiski tudi zunanjim obiskovalcem, brez da bi posegali v varnostno območje vojašnice. Priprava pogodbe in njen podpis pa nista potekala brez zapletov. Po skoraj štirih letih birokratskih in drugih ovir smo nazadnje podpisali pogodbo za brezplačno uporabo objekta med Zvezo veteranov vojne za Slovenijo Ajdovščina - Vipava in Slovensko vojsko. Veterani so v pogodbi zagotovili, da muzej ostane v vojašnici, vendar so predlagali, naj postavimo še osrednji del nove postavitve v spomin na osamosvojitveno dogodka v Vipavski dolini in na Goriškem. Jožefu Člekoviču, predsedniku pokrajinskega odbora severnoprimorske pokrajine Zveze veteranov vojne za Slovenijo, se zahvaljujem, da so se veterani priključili projektu. Brez Člekovičeve vztrajnosti in podpore predsedstva Zveze veteranov vojne za Slovenijo Ajdovščina - Vipava vse to ne bi uspelo.

Začel sem zbirati razstavne predmete iz obdobja, ki bo na novo predstavljeno, pripravil veliko denarja, precej pa sem dobil v dar od sodelavcev, prijateljev, znancev in drugih zbirateljev. V treh letih sem zbral že nekaj tisoč eksponatov, ki obsegajo fašistično okupacijo Primorske, narodnoosvobodilni boj, anglo-ameriško zavezniško upravo 1945–1947, Jugoslovansko ljudsko armado, Teritorialno obrambo, osamosvojitveno vojno leta 1991, Slovensko vojsko in njeno delovanje v mednarodnih operacijah in na misijah. Med njimi je več razstavnih predmetov, ki so zanimivi in pomembni za slovensko vojaško zgodovino.

Z veterani smo načrtovali izvesti slovesno odprtje ob 30-letnici samostojnosti, vendar so se pri tem pojavile nove težave. Medtem ko sem bil na dolžnosti na misiji Kfor, se je vodstvo vojašnice odločilo marca 2020 v prostorih, namenjenih razširitvi zbirke, urediti karanteno za pripadnike, nastanjene v vojašnici, ki bi lahko bili okuženi s koronavirusom. Ni znano, kdaj bo lahko muzej zaživel v svoji popolni podobi. Želim si, da bi bil muzej odprt še letos ob 30-letnici njegove prve postavitve v Vojašnici Janka Premrla Vojka v Vipavi. Če to ne bo mogoče, bo treba poiskati novo lokacijo zunaj vojašnice, kar bo zahteven in dolgotrajen proces.

PO POTEH SOŠKE FRONTE

BESEDILO Jerneja Grmadnik in Borut Podgoršek
FOTO Borut Podgoršek

Aprila letos so v Parku vojaške zgodovine Pivka odprli novo stalno razstavo **Boj v zaledju strelskih jarkov s podnaslovom Vojaški transport na soški fronti. Logistična oskrba in transport sta bila tudi v ospredju čezmejne študijske ekskurzije v organizaciji Parka vojaške zgodovine Pivka**, ki je v začetku maja na dvodnevno raziskovanje in odkrivanje dediščine prve svetovne vojne privabila novinarje, zgodovinske navdušence ter muzejske in turistične delavce. Udeleženci smo obiskali muzej Park miru na Sabotinu, italijansko kostnico nad Kobaridom, predor Štoln in vojaško pokopališče v Logu pod Mangartom, nekdanji rudnik svinca in cinka v Rablju ter muzej prve svetovne vojne na Debeli Griži.

Danes spokojna dolina reke Soče nam na vsakem koraku kaže ostanke prve svetovne vojne. Vzdolž soške fronte, ki je potekala od izliva reke Soče v Tržaškem zalivu do dvatisočaka Rombona, se danes v spomin vije Pot miru s številnimi muzeji na prostem, sistemi kavern in strelskih jarkov, vojaškimi pokopališči ter spomeniki iz časa pred več kot 100 leti. Študijska ekskurzija po nekaterih prizoriščih približno 90 kilometrov dolge frontne črte je bila organizirana v okviru čezmejnega projekta Walk of Peace, financiranega s Programom sodelovanja med Slovenijo in Italijo. Park vojaške zgodovine kot partner pri projektu pod vodstvom Posoškega razvojnega centra sodeluje od novembra 2018. Udeleženci smo se najprej seznanili z nedavno odprto razstavo, ki z bogatimi slikovnimi in materialnim gradivom prinaša vpogled v zaledje soške fronte. »Transport se nam je zdel nekoliko zanemarjena, premalo obdelana tema, pa tudi Šentpeter na Krasu, današnja Pivka, je bil pomembno logistično središče z železniškim križem. Pomembna je bila tudi oskrba fronte z lesom iz Javornikov,« je izbor teme razstave predstavil direktor Parka vojaške zgodovine Pivka mag. Janko Boštjančič. Dodal je, da je logistika sicer zelo obsežna tema, zato so se omejili predvsem na transport za potrebe bojevanja na soški fronti. »Z vstopom Italije v vojno leta 1915 je postala Slovenija zaledje soške

Park miru na Sabotinu

Predor Štoln

fronte in posledično območje izredno obsežnih transportnih operacij. V tem času je bilo zgrajenih več kot 200 kilometrov vojaških železnic, povečale so se železniške postaje, zgrajenih je bilo še več 100 kilometrov cest, mulatjer in žičnic, ki so bile uporabne v visokogorju. Nevede še danes pogosto uporabljamo to infrastrukturo,« je pojasnil Boštjančič in predstavil nekaj zanimivih dejstev, povezanih s transportom. Borojevičeva armada je štela 160.000 konj. Na slovenskem ozemlju je bilo v tem obdobju okoli 200.000 vojaških konj, ki jih je bilo treba oskrbeti z ovsom in senom – to sta takrat postali strateški surovini. Z začetkom avtomobilizma so se pogosto zgodile nesreče, saj so na

Kranjskem vozili po levi, na Goriškem pa po desni strani. Ker so bili možje poslani na fronte, so pomembnejšo infrastrukturo gradili vojni ujetniki. Pojasnil je še, da je bil vstop Italije, nekdanje zaveznice, po podpisu Londonskega sporazuma 26. aprila 1915 za Avstro-Ogrsko velik šok, saj je imela vojake že na solunski in ruski fronti, zato se je morala hitro organizirati.

SABOTIN, HRIB, PREPREDEN Z JARKI IN KAVERNAMI

Naslednja točka, ki smo jo obiskali udeleženci ekskurzije, je bil hrib Sabotin, ki se vzpenja nad reko Sočo, nedaleč od Nove Gorice, in je bil v času prve svetovne vojne z vseh strani prepreden z rovi, jarki in kavernami. Danes na vrhu stoji muzej na prostem Park miru, od lani pa tudi inovativen, multimedijski center za obiskovalce z muzejsko zbirko, ki gostom omogoča posebno čustveno življenje v čas soške fronte. V njem so predstavljene tudi naravne znamenitosti na Sabotinu. Po

kavernah nas je pospremil vodnik Bogdan Potokar. Povedal je, da čeprav je bilo ob začetku bojev vzdolž meje avstro-ogrskih vojakov desetkrat manj, jim je uspelo zadržati prodiranje italijanske vojske. Sabotin se je pokazal kot idealen za obrambo Gorice, avstro-ogrsko vojska pa je za utrjevanje položajev dobro uporabila reko Sočo. Sabotin je sicer v šesti bitki avgusta 1916 skupaj z Gorico italijanski vojski vendarle uspelo zavzeti. Avstro-ogrsko vojska se je umaknila čez reko Sočo na okoliške hribe in ob tem razstrelila sloviti solkanski most. Italijani so s Sabotina nadaljevali obstreljevanje Svete gore, Škabrijela in Vodice. »Kaverne so bile nujne za zaščito pred artilerijskimi napadi. Namenjene so bile za bivanje, služile so tudi kot skladišča in opazovalnice. Greben Sabotina je dolg 12 kilometrov, v 29 mesecih, kolikor je trajala soška fronta, pa je bilo izkopanih okoli 14 kilometrov sistemov kavern in jarkov,« je pojasnil Potokar ter povedal še nekaj o življenju vojakov v težkih razmerah. Poleti jim je primanjkovalo vode, pa tudi sicer so občutili pomanjkanje hrane, zaradi česar so pogosto zbolevali za skorbutom. Po nekaterih podatkih jih je kar polovica umrla zaradi različnih bolezni. Ob reki Soči smo raziskovanje Poti miru nadaljevali do cerkve svetega Antona nad Kobaridom, okoli katere je zgrajena kostnica s prenesenimi posmrtnimi ostanki 7014 znanih in okoli 3000 neznanih italijanskih vojakov, padlih v prvi svetovni vojni. Kostnico je septembra 1938 odprl Benito Mussolini, na katerega naj bi prav ob tej priložnosti tigrovci pripravljali atentat. Ker je bila namera izdana, so Italijani po vaseh zbrali otroke in jih ob sprejemu postavili v koridorje. Mladenci, ki naj bi izvedel atentat, se je premislil, saj ni želel, da bi bili otroci nedolžne žrtve. Pozneje so ga aretirali in odpeljali v zapor.

Vhod v rabeljski rudnik

PREDOR V LOGU POD MANGARTOM KOT GLAVNA PRESKRBOVALNA POT

Prihodnji dan nas je pot peljala do osamljenega vhoda v rabeljski rudnik z napisom Kaiser Franz Josef I. Hilfstollen v Logu pod Mangartom, ki je med prvo svetovno vojno postal ena glavnih preskrbovalnih poti avstro-ogrske vojske za fronto zgornjega Posočja. Vojaki, vojaška oprema in drugi material so do Trbiža prispeli po železnici. Do rudnika v Rablju so tovor vozili s kamioni. »Ker so bile potrebe na fronti vse večje, so posodobili tudi ozkotirno železnico v predoru Štoln (po nemško Stollen – jarek oziroma predor). Aprila 1917 so predor elektrificirali in tako povečali

število vlakcev. Septembra 1917 je zmogljivost dosegla 480 ton oziroma 700 oseb na dan. V pripravi na 12. soško bitko so oktobra 1917 skupno prepeljali 4886 ton opreme in 16.747 vojakov,« je povedal odličen poznavalec prve svetovne vojne Vinko Avsenak. Po njegovih besedah je med vojno skozi Štoln peljalo 33.485 vlakcev. Skupno so prepeljali 446.890 vojakov in 240.000 ton orožja, hrane in drugega materiala. Nazaj pa so vozili večinoma ranjence. Zgodovina predora Štoln sega v leto 1899 ter je neposredno povezana z delovanjem rudnika svinca in cinka v Rablju. Ker se je rudnik širil tudi v globino, se je pojavila težava s podtalno vodo, ki je zalivala najnižja obzorja. Zato so jo morali črpati na površje, ki je bilo kar 240 metrov višje. Pokazalo se je, da bi s predorom, dolgim 4844 metrov in ki bi imel naklon dva promila ter bi se končal v Logu pod Mangartom, to težavo učinkovito rešili. 1. avgusta 1899 so tako začeli graditi predor in sočasno z njim ozkotirno železnico, s katero so izkopani material vozili na površje. »Vrtali so z obeh strani. Gradili so skoraj šest let in posledično je nastal manjši potok Roja s pretokom vode 300–400 litrov na sekundo. Železnica je bila vpeta v stene predora, pod njo pa je tekla voda. Ko sta se po slabih šestih letih ekipi, ki sta vrtali, srečali, je bila razlika med njunima predoroma po širini slab meter in po višini 20 centimetrov,« je inženirski podvig opisal Avsenak. Rov je visok 3,2 metra in širok 2,2 metra. Danes je pomemben tehnični spomenik.

V Logu pod Mangartom smo si ogledali še vojaško pokopališče, na katerem je pokopanih več kot 800 vojakov, največ pripadnikov 4. bosansko-hercegoveškega pehotnega polka. Nanje danes spominjajo nišani – značilni muslimanski nagrobniki. Čez mejni cestni prelaz Predel med Italijo in Slovenijo smo se mimo Rabeljskega jezera spustili do danes skoraj opustelega mesta Rabelj (ital. Cave del Predil), kjer je glavni vhod v že omenjeni rabeljski rudnik. Vodnik Igor Černuta, ki nas je po rovih pospremil deloma peš, deloma z električnim vlakcem, je povedal da ima rudnik 130 kilometrov galerij v 23 ravneh: »Pod nami je 19 ravni, ki segajo v globino 500 metrov, tri pa so nad nami. Kopali so tudi dnevni kop. Ravni so med seboj povezane s tako imenovanimi dimniki. Uporabljali so jih za zračenje, spuščanje rude, ki so jo kopali na višjih ravneh, in za prehod rudarjev. Dimnikov je približno 1000. Do 13. obzorja je bilo mogoče dostopati z dvigalom, ki je vojake, orožje in material prevažalo 20 minut v eno smer.« Za primerjavo lahko povemo, da so rudarji po lestvah, če je bila sila, hodili oziroma plezali s 13. obzorja na površje tri do štiri ure. Iz rude, ki so jo izkopavali, so pridobivali svinec in cink. Prodajali so čisto rudo in jo tovorili najprej z žičnico, potem pa s tovornjaki v Trbiž. Med zlatim obdobjem rudnika v letih od 1950 do 1960 je v njem delalo 1200 rudarjev. Večina je bivala v Rablju, nekaj pa se jih je skozi Štoln na delo vozilo tudi s slovenske strani. Začetek izkopavanja v rabeljskem rudniku sega v leto 1320, zaradi neekonomičnosti pa so ga leta 1991 zaprli. Danes v kraju živi le še okoli 200 prebivalcev, v rudniku

Kostnica v Kobaridu

Muzej Debela Griža

pa uspešno izvajajo speleoterapijo. Gre za klimatsko zdravljenje bolnikov z astmo in kroničnim bronhitisom, saj je zrak tam izjemno čist in primerno vlažen ter blagodejen za dihalo.

MUZEJ DEBELA GRIŽA

Zadnja postojanka zgodovinske ekskurzije pred našo vrnitvijo v Pivko je bil muzej na hribu Debela Griža (ital. Monte San Michele) na območju goriškega Krasa. Skupaj s Sabotinom je predstavljal eno pomembnejših točk pri obrambi Gorice. Avstro-ogrska vojska je na tem območju zgradila obsežen sistem kavern in zaklonišč, ki jih je opremila s topovi velikih kalibrov. Po večmesečnih bojih je italijanski vojski uspelo zavzeti hrib in vzpostaviti obrambne položaje. V muzeju je danes interaktivna multimedijška vsebina. Z očali za virtualno resničnost se je mogoče preseliti v strelski jarek, vojaško bolnišnico ali poleteti na izvidniškem letalu nad bojišči ob reki Soči. Prav tu so avstro-ogrske enote preizkusile tehnično novost prve svetovne vojne – plinske bombe, polnjene s fosgenom, strupeno mešanico klora in fosforja. V italijanske strelske järke so jih spustili 28. junija 1916 in prizadejali smrt okoli 2000 italijanskim vojakom, še 5000 pa se jih je zastrupilo, saj so bili slabo opremljeni z zaščitnimi maskami oziroma so jih te pomanjkljivo ščitile. Na goriškem Krasu sta se borila tudi veliki italijanski pesnik Giuseppe Ungaretti in slovenski pisatelj Lovro Kuhar - Prežihov Voranc. Od začetka soške fronte maja 1915 se je zvrstilo enajst italijanskih ofenziv s pičlimi uspehi in velikimi izgubami na obeh straneh. Po 12. soški bitki 24. oktobra 1917, znani kot čudež pri Kobaridu, je uspelo avstro-ogrski vojski italijansko vojsko potisniti do reke Piave, v prihodnjih mesecih pa je bilo konec bojev v Posočju.

Danes projekt Pot miru spodbuja povezovanje, mednarodno sodelovanje ter razvoj trajnostne in kulturno usmerjene turistične ponudbe, poti pa so hkrati tudi spomenik vsem padlim ter brezčasni opomin nesmiselnosti vojn.

Spodbudna misel

BITI NA RAZPOLAGO

V zadnjih mesecih večkrat slišimo novico, da so pripadniki Slovenske vojske pomagali ob prometnih in delovnih nesrečah, srčnih infarktih ter v drugih težkih situacijah, v katerih so se znašli naši državljani. Pripadniki so bili ob pravem času na pravem mestu, pravilno so se odzvali in uporabili svoje znanje, ki je pogosto pridobljeno prav na vojaških usposabljanjih.

Take novice tudi v drugih pripadnikih vzbudijo veselje in ponos na soborco, ki torej nesebično pomagajo ljudem, se trezno in razumno odzivajo v neki situaciji in, hvala bogu, obvarujejo svoje življenje ter materialna sredstva. Na vse te dogodke smo pripadniki Slovenske vojske upravičeno ponosni. Tako kažemo, da lahko prav Slovenska vojska pomaga takrat, ko je to nujno, ter da smo njeni pripadniki ustrezno usposobljeni in zmoremo pomagati, kadar je treba.

Po drugi strani nam taki dogodki vlivajo odgovornost, da vsako usposabljanje, ki se ga udeležimo v okviru naše službe, vzamemo resno in odgovorno. Vojaki se usposabljammo zato, da bomo lahko nekoč to znanje uporabili v praksi. Če svojih veščin in znanja ne izpopolnjujemo in obnavljamo, potem se bomo ob potrebi težko pravilno odzvali.

Zato naj velja spodbuda za vse nas, pripadnike Slovenske vojske, da bomo zmeraj, ko se srečamo s tisko in nesrečo drugega, radi pomagali. Po drugi strani pa naj velja spodbuda tudi med našimi usposabljanji, da jih bomo opravljali z zavzetostjo in resnostjo. Tako bomo sposobni kakovostno služiti domovini in vsem njenim državljanom, ne glede na to, katere preizkušnje so pred nami.

Matjaž Muršič Klenar, VVIK

Monografija *Returning Islamist Foreign Fighters* obravnava varnostne izzive, ki jih za zahodne države predstavljajo radikalizirani povratniki z bližnjevzhodnih bojišč. Avtorica knjige Elena Pokalova najprej umesti varnostno problematiko, povezano s terorizmom, v zgodovinski

okvir, nato prikaže tokove zahodnih tujih bojnikov v Sirijo in Irak ter išče povezave s predhodnimi mobilizacijskimi tokovi islamskih ekstremistov. Pri tem opiše tri večje valove muslimanskih bojnikov na različna svetovna krizna žarišča. Prvo žarišče predstavlja Afganistan, kamor so se usmerili arabski džihadisti v času sovjetsko-afganistanske vojne (1979–1989). V 90. letih je sledila mobilizacija tujih islamističnih skrajnežev na balkansko bojišče v Bosni in Hercegovini, tretje žarišče pa je bilo med vojno v Iraku (2003–2011). Prav tako opiše džihadiste veterane in njihove izkušnje. Pri tem sledi njihovim premikom in delovanju na različnih bojiščih ter delih sveta. Seznani nas z vlogo, ki so jo imeli pri stopnjevanju islamskega terorizma na zahodu. Osrednja tema monografije so zahodni skrajneži iz vrst mladih radikaliziranih islamskih priseljencev, ki so se bojevali v Siriji in Iraku. Avtorica povzema izkušnje indoktriniranih in travmatiziranih povratnikov po uničenju Islamske države ter z njimi povezane varnostne grožnje, ki so od zahodnih vlad zahtevale uvedbo ukrepov za zajezitev tokov teroristov s prepovedjo ali omejitvijo potovanj, odvzemom potnih listin, povečanim nadzorom nad mejami in koridorji za begunce. Predstavlja tudi ukrepe za preprečevanje teroristične dejavnosti in napadov z varnostnimi preverjanji ter izmenjavo informacij, preprečevanjem infiltracije in onemogočanjem financiranja, propagande, mobilizacije ter spletnih vsebin.

Avtorica opisuje prestajanje kazni povratnikov in vprašanje njihove radikalizacije v zaporih. Posebno pozornost namenja vračanju radikaliziranih žensk in otrok muslimanskih teroristov iz Sirije in Iraka, kjer so bili postavljeni ekstremistični ideologiji z namenom oblikovanja nove generacije islamističnih borcev. Meni, da ne predstavljajo le žrtev, temveč tudi potencialno nevarnost, zato jim morajo zahodne države omogočiti celostno pomoč in obravnavo v procesih deradikalizacije.

Ana Brodnik, KIZC

SLOVESNO OB 30-LETNICI VIPAVSKE VOJAŠNICE

BESEDILO Jerneja Grmadnik, FOTO Bruno Toič

V Veščinskem centru v Vipavi je 17. junija potekala slovesnost ob 30-letnici vojašnice, ki so se je udeležili nekdanji in sedanji zaposleni, njihovi sorodniki, župan vipavske občine ter nekateri nekdanji poveljniki. Slavnostna govornika sta bila poveljnik Veščinskega centra in Vojašnice Janka Premrla Vojka Vipava podpolkovnik Jurij Raduha ter obrambni ataše v Italiji brigadir David Humar, ki sta poudarila pomen vojaškega usposabljanja.

Ob začetku slovesnosti je namestnik načelnika vojaškega vikariata vojaški kaplan Miran Pregelj nekaj besed namenil spominu na vse sodelavce, ki so preminuli. Navzoče je najprej nagovoril poveljnik Veščinskega centra Vipava in vipavske vojašnice podpolkovnik Jurij Raduha, ki je spomnil na junij pred 30 leti, ko se je v Vipavi začelo usposabljanje novih nabornikov. »Začetki so bili težki, saj ste gradili iz nič, vendar na krilih samostojnosti. Primanjkovalo je učnih, vadbenih in materialnih sredstev, nikakor pa ne volje, energije in znanja ter velike želje po pridobivanju znanja in izkušenj. Za vaše znanjce ste vzpostavili boljše pogoje za delo. Ustvarjali in razvijali ste Slovensko vojsko in naša odgovornost je, da vaše delo nadaljujemo,« je poudaril podpolkovnik Raduha. Slavnostni govornik brigadir David Humar je obudil nekaj zgodb iz časa, ko je poveljeval v vojašnici v Vipavi, ter povedal, da so delali z veliko volje in entuziazma. Poudaril je, da je bilo za vipavsko vojašnico vsa ta leta najpomembnejše usposabljanje vojakov. Spomnil je na narodnega heroja Janka Premrla Vojka, po katerem je vojašnica poimenovana. Ta je lahko še danes vzor vojakom, saj je bil velik domoljub, odločen in pogumen, predvsem pa odličen vodja. »Danes nas vojna v Ukrajini opozarja na to, da moramo imeti pripravljeno vojsko – usposabljanje pa je temelj pripravljene vojske. Pomembno je, da se vojska krepi in razvija ter da se ne zadovoljimo s tem, kar imamo. Sprejemati moramo najboljše odločitve in jih izpolnjevati, da bodo naši znanjci, torej vojaki, ki se zdaj usposabljaajo, dobro pripravljeni za neznano prihodnost,« je še izpostavil brigadir Humar.

V nadaljevanju so podelili priznanja. Bronasto medaljo Veščinskega centra so prejeli višji štabni vodniki Mitja Močnik, Franko Suljkanović in Robert Šajn, štabni vodnik Jaka Drobnik, višji vodniki Luka Dragin, Luka Ravnikar ter Iztok Rožanc in desetenik Anže Golob. Za dolgoletno sodelovanje je zlato plaketo Veščinskega centra prejelo Prostovoljno gasilsko društvo Vipava. Območno združenje slovenskih častnikov Ajdovščina - Vipava pa je vojašnici podelilo priznanje Zveze slovenskih častnikov. Prireditev je sklenil še spominski film s posnetki, fotografijami in utrinki 30 let usposabljanj v vipavski vojašnici.

REVIIA SLOVENSKA VOJSKA JE INTERNO INFORMATIVNO GLASILO O VOJSKI, OBRAMBI TER ZAŠČITI IN REŠEVANJU.

UREDNIK: Marko Pišlar

NOVINARKA: Jerneja Grmadnik

FOTOGRAF: Bruno Toič

LEKTORIRANJE: Natalija Krese, Tina Pečovnik

TAJNICA UREDNIŠTVA: Milena Topolovec

NASLOV UREDNIŠTVA

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

Telefon: +386 1/471 26 62

Faks: +386 1/431 12 42

Elektronska pošta: urednistvo.sv@mors.si

OBLIKOVNA ZASNOVA: Agencija Adeo

OBLIKOVANJE

IN LIKOVNO-TEHNIČNO UREJANJE:

Polona Čelhar, Lepa reč

TISK: Tiskarna Skušek, d. o. o.

NAKLADA: 7600 izvodov

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Bruno Toič

Prispevki, objavljeni v reviji, niso uradno stališče Ministrstva za obrambo.

Nenaročenega gradiva in fotografij ne vračamo.

Naslednja številka izide 29. avgusta 2022.

SPREMLJAJTE NAS NA DRUŽBENIH OMREŽJIH.

Revija Slovenska vojska je članica Evropskega združenja vojaških novinarjev (EMPA).

OBIŠČITE PARK VOJAŠKE ZGODOVINE PIVKA

Julija in avgusta vsak dan med 9. in 18. uro

Več na www.parkvojaskeszgodovine.si